

„Mintha az épület fontosabb lenne az élet megújulásánál, a kő a szívnél, a falak az embereknél, mert mi Istennek építünk házat.”

► Hol lakik az Isten? – 3. oldal

„Nem elégedhetünk meg bárányok, dicsfények, keresztfák tucatjaival! Velünk tipródó és kérdező, kételkedve is bizonyosságot kereső művekre van szükségünk...”

► A szakrális határán – 5. oldal

„Az ősi vallások követői – a konfucianusok, a buddhisták és a többiek – ma már összességükben is kevesebben vannak Krisztus követőinél.”

► Dél-Korea példája – 8. oldal

Missziói nap a Kaszinóban ► 4. oldal
Együttműködés – IKON 2005 ► 5. oldal
Uniók forrásból (is) felújított egyházi épületek ► 6. oldal
Interjú dr. Tóth Károlyal, az Ökumenikus Tanulmányi Központ elnökével ► 7. oldal
Théodore de Bèze – a „genfi zsoldáros” ► 10. oldal

„Luther-rózsa-füzér”

Evangelikus jelképpel megpecsételt hithűség

Káld...

Köcsk...

... és Borgáta harangtornya

► Egy-egy kerámia Luther-rózsa szentelésével ünnepelte meg október 16-án a Kíssomlyói Evangelikus Egyházközség, hogy a közelmúltban mind a négy filiájában befejeződött valamely gyülekezeti épületének a renoválása. A viharos erejű szélben Gyarmati István espereshelyettes és Cserági István helyi lelkész vezetésével indult rendhagyó „zarándoklatra” egy lelkes hitvalló csoport...

Az ünnepségsorozat 13 órakor a káldi harangláb előtt kezdődött, ahol a szentelés szolgálatát a Vasi Egyházmegye espereshelyettese végezte. Gyarmati István hálaát adott azért, hogy hosszú évtizedek után új, ezüstszerű „sapkát” kaphatott a 1800-as évek közepén állított harangláb. Bő félóra múltán már a jánosházi imaház homlokzatán elhelyezett Luther-rózsa szentelésére kerülhetett sor. A hálaadás harmadik állomása a köcski kápolna volt, ahol istentiszteleten is részt vehetett az ünneplő gyülekezet. Immár természetesen e frissen meszelt kis templomnak a homlokzatát is egy nyolcvan centiméter átmérőjű kerámia Luther-rózsa ékesíti.

Népes gyülekezet várta az evangelikus jelkép felszentelését a szép borgátai harangláb előtt. A helybeliek ezúttal is bizonyosságát adták annak, hogy települé-

sükön elevenen él az evangelikus identitástudat, hogy a község becsben tartja egyházi műemlékét. (A Luther-műsával díszített harangláb a közelmúltban éjszakai díszvilágítást is kapott.)

Az országos protestáns napok programjából sajnálatos módon kimaradt ünnepségsorozat záróakkordjaként az újonnan átalakított borgátai imaházban csendült fel – harmóniumkísérettel – az „Erős vár a mi Istenünk”. Zsúfolásig telt az istentisztelet tartására mostantól még inkább alkalmas terem, ahol – a közgyűlés keretében – Cserági István tekintette át a gyülekezet történetét. Elmondta, hogy az épületet – Tompa Mihály lelkész irányítása alatt – 1897-ben építették. Ebben az időben Borgátán már sok evangelikus család élt, akik igényelték a helyben lakó evangelikus tanítót. Ezért határozta el az egyházközség egy iskola és a tanítói lakás építését.

Tompa Mihály feljegyzéseiből meg tudhatjuk, hogy a borgátai filia egyidős a kíssomlyói anyagyülekezettel. A térségben a reformáció rohamosan terjedt, nagy valószínűséggel már a 16. század közepén volt Borgátán „áttért gyülekezet”. Az bizonyos, hogy 1617-ben a neves prédikátor, Győri János pásztorolta itt a híveket. Hatására a térség falvainak lakossága egyöntetűen az új hitvallás mellé állt, hiszen értették a prédikátort. Jánosházán például két templomban is

szólt magyar nyelven az evangélium, s bár Borgátán soha nem emeltek templomot, a gyülekezeti tagok evangelikus tanítóra bízták gyermekeik nevelését, oktatását. (A krónikák feljegyezték az első tanító nevét – Hoytsi János emlékét maig tisztelettel őrzi a közösségi emlékezet.)

A borgátai evangelikusok 1905-ben „aranykönyvet” nyitottak, amelyben nemcsak az adományokat vezették, hanem megörökítették a filia minden eseményét is. Innen tudható, hogy a harangtornyot 1912-ben állították fel, népes összefogással. Az iskolát viszont – avatása után nyolcvan esztendővel – elnéptelenedés miatt be kellett zárni. (Az igazán családias intézmény utolsó tanítója Benkő Béláné, a gyülekezet lelkészének hitvese volt.)

Bár a gyermekek iskolai oktatása 1977-ben befejeződött, a vasárnap délutáni istentiszteleteket folyamatosan megtartották az állagát tekintve egyre romosabbá váló épületben. Jóllehet az ingatlan renoválásának gondolata már korábban felvetődött, a szükséges anyagi fedezetet csak 2004 áprilisára sikerült előteremteni. Az egyházmegyétől egymillió forintot kapott a gyülekezet, amely maga mintegy négyszázezer forinttal – a borgátai földrész eladásából származó összeggel – járult hozzá az épület átalakításához, felújításához.

■ Cs. I.

Negyvenkilenc év után

Különböző szervezetekben, intézményekben már most sok szó esik a jövő esztendőéről: 2006-ban lesz a magyar forradalom ötvenéves emléknapja. Érthető a méltó ünneplésre való törekvés. Ennyiben jó az ideai készülődés: talán segít abban, hogy jövőre valóban arról szóljanak a megemlékezések, ami történt, és nem arról, amit a mai politikai érdekek diktálnának...

A méltó ünnepért kétségkívül sokat tehetnek az egyházak, amelyeknek a forradalomban is és a szabadságharcban különösen együtt dobogott a szívének a társadalommal. Mert 1956 októberének utolsó hetében forradalom és szabadságharc volt Magyarországon. Küzdelem a diktatúra és az azt fenntartó idegen hatalom ellen. A felkelő nép pluralista demokráciát, polgári társadalmat és nemzeti függetlenséget akart, akárcsak 1848-ban.

Mindaddig felhőtlen ünnep volt számomra március 15-e, és fájdalmas – a személyes veszteségek és fájó emlékek miatt – október 23-a. Talán mert az idén októberben sok emberközeli írás jelent meg a tizenhárom aradi vértanúról és ’48 mártír miniszterelnökéről, jobban rám nehezedik a forradalmak drámája. Az a veszteség, amely a nyomokban jár. Eddig úgy véltem, hogy könnyebb lesz akkor elemezni a világtörténelmet is megváltoztató ’56-os forradalmat, amikor már senki nem él azok közül, akiknek az életében meghatározó volt az a néhány nap. De már tudom, hogy ez nem így van. A politika mindig manipulálni igyekszik a nemzet múltjának sajátos értelmezésével, ez történt 1848 hőseivel is. De a történelmi távlat számos, korábban kevesebb figyelmet kapó részletet is feltár, többet mond el, mint a kortársi emlékezet.

Nekem ’56 mindig azt a kedd délelőttöt jelenti, amikor bekiabáltak az Ideggyógyászati Klinikára, hogy mégis engedélyezték a felvonulást. Így azután elindultunk a klinika kertjéből a Petőfi-szoborhoz; egyre többen voltunk, és a Kossuth-nótát énekeltük. Sütött a nap, szép volt az élet. Még este, a Petőfi Kör egészségügyi vitáján is jól éreztük magunkat a Gólyavárban. Akkor változott meg a hangulat, amikor hozták a sebesülteket a rádiótól. Orvosprofesszorok levették az ingüket, széttépték, és azzal kötözték – talán mint ’48-ban. A Gerő-beszéd sem javított a hangulaton.

Éjjel hazafelé már nyilvánvaló volt, hogy kitört a forradalom. A Múzeum körúton a felborított villamos, a fegyverekkel száguldó teherautók jelezték ezt. Már szinte anakronisztikus, netán sokat sejtető volt a *Szabad Ifjúság* különkiadásának a főcíme: „Miénk az utca”. Ötvenhat sajnós azt az évfolyamtársamat is jelenti számomra, aki leült a Múzeumkertben egy padra – kisétált a kollégiumból körülnézni –, és egy eltévedt golyó megölte. Soha nem derült ki, hogy honnan jött a halálos lövés.

Sokan vallják, és sok igazság van ebben, hogy az ’56-os forradalom – drámai bukása ellenére – többszörösen is győzött. Győzött, mert ’56-nak volt köszönhető, hogy 1963-tól Magyarországon enyhébb volt az elnyomás, mint a szovjet birodalom más tartományában, és 1989, a rendszerváltozás sem lett volna ’56 nélkül. De sok kérdésre negyvenkilenc év után is adósk vagyunk a válasszal, vagy nincs is igazi válaszunk rájuk. A történelem persze nem ismeri a „ha”-val kezdődő mondatokat. Mégis felmerül a gondolat, hogy mi lett volna akkor, ha tovább tart a reformfolyamat, amelyről az „Öreg” olyan ígéretesen beszélt a *Boldizsár Iván* által készített interjúban (*Vasárnap délelőtt Nagy Imrénél* címmel jelent meg a *Hétfői Hírlap* 1956. október 15-i számában). Mi lett volna az evangelikus egyházban, ha *Ordass Lajos* a megállapodás szerint először teológiai tanárként tért volna vissza? Lehetett volna-e a reformfolyamatban ismét püspök? És milyen áron? A ’68-as csehoszlovákiai események azt jelezték, hogy a reformmal egy ponton túl éppúgy elbánik a diktatúra, mint a forradalommal.

Kétszázezer honfitársunk ment Nyugatra a forradalom bukása után. De itt maradt tízmillió.

Tizenöt év telt el a rendszerváltozás óta, és még mindig nem született jó válaszok alapkérdésekre. Ilyen kérdés, hogy kellően kihasználta-e a haza azt az erőt, amelyet a túlnyomó többségben ’56-ban eltávozott nyugati magyarság képviselt; elsősorban a szó szellemi-erkölcsi értelmében. De ilyen kérdés az is, hogy megkapták-e az itthon maradtak, a kemény és a puha diktatúra különböző periódusaiban helytálló, az alkalmazkodók, de nem behódolók az őket megillető elismerést. Mert mégiscsak nekik köszönhető, hogy a rendszerváltozáskor volt mire építeni, hogy a cezúra mellett lehetett kontinuitás is.

Az egyházban is adósk vagyunk válaszokkal. Mert izgalmas kérdés, hogy ki volt ügynök, ki ártott kinek és mi módon, de az sem kevésbé fontos, hogy ki vállalta a legnehezebb időben is a szolgálatot, ki az, aki értéket teremtett, akire mindig lehetett számítani. És a szerepek között olykor átfedés volt.

Az *Evangelikus Élet* hetvenéves jubileumára megjelent egy különszám, egy összeállítás a hetven évről. Sok értéket tartalmaz, de többen nehezményezték, hogy túlzottan egyoldalúan negatívra sikeredett a diktatúra évtizedeinek a jellemzése. Magam 1958 és 1987 között nem írtam a lapba, így elfogulatlanul állíthatom, hogy az említett dolgozat értékeit, alapvető tendenciáit nem vitatva összeállítható lenne ezekből az évtizedekből egy olyan cikkgyűjtemény, amely ma is megállja a helyét.

Ötvenhat egyik titka – amelyet az átélők, a túlélők érthetnek meg igazán, és talán az utókor fogja vizsgálat tárgyává tenni – az, hogy megváltoztatott minket. Azokat is, akik Nyugatra távoztak, és minket is, akik itthon maradtunk. Érdekes módon a változás lényege ugyanaz volt – bizonyítva, hogy a legfontosabb az, ami a lélekben megy végbe: ismét autonóm emberek lettünk.

1956 előtt megtanultuk, megtapasztaltuk, hogy mi a félelem – ’56 kiegyenesítette a gerincünket. Nyilván az emigrációban is volt félelem, és itthon sem múlt el. De mégsem féltünk úgy, mint korábban. Megtapasztaltuk az erőnket, és ez értelmet adott az életünknek. Vállaltuk a felelősséget az „itt élned, haldod kell” jegyében. Nekünk élnünk kellett. Azok, akik meghaltak a hazáért, a szabadságért ’56-ban, ezt üzenték nekünk, ezt kívánták tőlünk.

Hiszem, hogy az egyházban együtt tudnak ünnepelni azok, akik eltávoztak ’56-ban, és azok, akik itthon maradtak. Tudunk együtt ünnepelni, akik másként éltük meg az elmúlt ötven évet, és másként gondolkodunk róla. Méltó ünneplés egyedül az lenne, ha – van még egy év az előkészületre – az ötvenéves évfordulón azt keressük, ami összeköt, arra emlékeznünk, ami egységet teremt.

■ FRENKL RÓBERT

Tamás-mise Budavárban

► Talán nincs még egy olyan rendszerezett istentiszteleti alkalom a Tamás-misén kívül, amelyen a szolgálattevők száma eléri a negyvenet. A fővárosban első ízben az idén pünkösdkor rendeztek Tamás-misét a Deák téri evangelikus templomban; most, október 16-án a budavári evangelikus templom várta a kételkedő-kereső embereket este fél hattól gyónásra, hat órától pedig az istentiszteletre.

► Folytatás a 3. oldalon

FOTO: BOTTÁ DÉNÉS

É L Ő V Í Z

A számonkérő Isten

Pedagógusok vitatkoznak: kell-e osztályozni, buktatni... A diákok álmodoznak: milyen jó lenne egy olyan iskola, ahol nincs felelés, osztályzás... De Isten világában *erről nem lehet vita*. Itt egyértelmű – Mt 18 szerint –, hogy a Király számot akar vetni. „Nincs Isten!” – mondja a bolond a 14. zsoltár 1. versében. És ez sokaknak tetszik, mert ha nincs Isten, akkor úgy élhetnek, ahogy akarnak. Nincs felelősség, ismeretlen dolog a hűség. Nincs számonkérés. „Ez az én életem. Azt szedek vele, amit akarnak. Senki nem szólhat és ne is szóljon bele!” – mondják.

Hát igen: álmodozni, képzelődni lehet, de a tények rácsafolnak a könnyelműségre. Beteljesedik, amit Isten mondott: a tiltott fáról való evés vége a halál. És bár sokan tagadják ezt, igazva van Pálnak, amikor azt mondja, hogy a halál igazi fullánkja a bűn. Csak Isten népe tudja, hogy ez a fullánk csak egy helyen tűnik el: a gologotai kereszt alatt. Aki odamenekül, megtapasztalja, hogy Jézus vére *elnémítja a vádat*, mert Isten mindnyájunk vétkeit Jézusra vetette.

Mielőtt továbbmennénk, gondoljunk bele, hogy mit jelent az egy családban, ha nincs számonkérés. Azt, hogy nem lehet rászólni a gyerekekre, nem lehet megmondani, ha valamit rosszul csinál... De most kapaszkodjunk bele az örömdetes jézusi üzenetbe: aki benne hisz, nem megy ítéletre, *„hanem átment a halálból az életbe”* (Jn 5,24). Megdöbbenően hatalmas ez az ige. Vége az Istenből való rettegésnek. Az új helyzetet Jézus így jellemzi: aki őbenne hisz, átment a halálból az életbe. A halál mélyebb értelemben nem más, mint a régi élet, a magammak élés, a gondok mázsás súlya, amely gyötör, az „én” uralma – hogy csak néhányat említsünk. Jézus az övéi életében megtöri a bűn uralmát.

Hogyan történik ez? Úgy, hogy *ütközt* tart elénk. Jézus naponta ráteszi újját életünk beteg pontjaira. Ezt olvassuk például az 50. zsoltár 20. versében: *„Leülj és felebarátodra beszélsz...”* (Károli-fordítás) Tehát szemrehányást tesz a nyelv bűnei miatt is. Ugye mi ezt nem is tartanánk bűnnek, de az új életben *más mérce alá* kerülünk. Azt is felrója, hogy nem viseljük el az intést, a bírálatot. Tehát felsorolja hibáinkat, de szeretettel és javulásunkat munkálva teszi ezt.

Ha komolyan vesszük a Biblia üzenetét, az ige naponként belevilágít életünkbe. Ez a leleplező világosság szükséges! Olyan, mint sötét éjben a tengeren a világítótorony fénye, amely rengeteg életet mentett meg és vezetett a helyes útra.

■ GÁNC S ALADÁR

Az országos protestáns napok keretében a Hold utcai református templomban reformáció ünnepén, október 31-én 18 órakor *Létezik-e protestáns zene?* címmel dr. Willi Klinkhammer tart előadást. Elhangzik J. S. Bach *Magnificat* című műve az Albert Schweitzer kamarazenekar tolmácsolásában. Vezényel: Kenessey László.

Mindenkit szeretettel várunk! A belépés ingyenes.

SEMPER REFORMANDA

„A keresztyén ember akkor irgalmas, ha nem keresi csak a maga hasznát, hanem nyitott szemmel járva szerte, egyformán néz mindenkire, barátira, ellenségre, ahogy mennyei Atyánk cselekszik. Ahol ez az irgalmasság nincs meg, ott hit sincsen.”

► *Luther Márton:* Jer, örvendjünk, keresztyének! (Szabó József fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 22. VASÁRNAP – Mt 18,15–17

Intő vagy cinkos?

Testvérem! Osztottál már ki intőt? Adtál már sárga lapot? Léptettél már le sport-szerűtlen játékos? Netán azt mondd, hogy nem vagy tanár, nem vagy játékvezető, nem vagy sportbíró... De nem is dolgozatról, labdarúgásról vagy küzdőtétről van szó! Keresztény életéről van szó, és arról a közösségről, amelyben él. Arról van szó, hogy intettél-e már meg négy szemközti testvért, netán néhány tanú, esetleg az egész gyülekezet nyilvánossága előtt... Ha nem, akkor nem vagy Urunk követője, nem vagy keresztény! Nem hiszem el ugyanis, hogy környezetben csak és kizárólag tökéletes keresztények vannak, akiknek makulatlan életük miatt soha nem volt még szükségük néhány intőre, pár sárga lapra, netán kiállításra... Márpedig ahányszor csak elmulasztottad kiosztani vétkező atyádfiának, annyiszor cinkosává lettél bűnben.

Minden érettségiző kell, hogy fújja *Babits Mihály* klasszikus sorait a *Jónás könyvből*. Bizonyára mindannyian jól megtanultuk, és a mai napig emlékszünk rá: „De böjt s jámborság néked mint a pélva, / mert vétkesek közt cinkos aki néma. / Atyafiáért számot ad a testvér: / nincs mód nem menni ahova te küldtél.” (*Harmadik rész*) Lám, a költő is

jól érti a keresztyén küldetést, világosan megfogalmazza, hogy a vétket elnéző azonos megítélést nyer, mint az elkövető. Igaz, a jog csak mostanában igyekszik hasonló felelősséget számon kérni az állampolgárokon, de az erkölcs már régóta ismeri e kötelezettséget. Már az ókorban szállóigévé lett *Publius Syrus* mondása: „Amici vitia si feras, facis tua.” (Ha elnézed barátod hibáit, magad is helyesled őket.)

Mindemellett nem a modern költészet vagy az antik bölcsélet alapján nehezedik vállunkra a felelősség eme súlya, hanem Isten szava alapján, amelyet Mózes által közölt népével: „*Ne gyűlöld szívedben atyádfiát! Fedd meg bátran honfitársadat, hogy ne légy részes a vétkeben.*” (3Móz 19,17) Ugyanezzel az isteni erővel szól Jézus arról, hogy mi a teendő, ha tudomásodra jut egy testvéred vétke. Ezért fogalmazhatunk így: *Ha nem fedded meg barátodat vétkei miatt, magad is bűnös vagy tetteiben!*

Természetesen nem arról van szó, hogy a másik minden egyes bűnéről tudnom kellene, és végképp nem arról, hogy kutakodnom kellene életében, nyomozva, hol található végre valami feddni valót a titkai között. Am ha történetesen úgy adódik, hogy valamely bű-

néről tudomást szerzek, akkor kötelességem négy szemközti figyelmeztetni. Nem kiptykálni az egész világnak, mert ez még súlyosabb vétke, mint elhallgatni a felfedett bűnt! Urunk nagyon pontos rendet szab e téren: a nyilvánosság teljes kizárásával indul a folyamat, és jó esetben nem is gyűrűzik tovább. Ha mégsem sikerült megnyerni testvéreinket, hanem bűnben megkeményedik, akkor bővíteni kell a kört néhány tanúval, illetve szükség esetén a gyülekezettel; végül, ha minden kötél szakad, a keresztény közösségből is száműzendő a bűnös – ám még ekkor is nevelő szándékkal, hogy a kirekesztettség állapota egyértelművé tegye tévelygését: azt, hogy valójában már bűnbeli kiszakadt a Krisztus-közösségből.

Ez a pontos rend nem teszi lehetővé, hogy öncélúan vagy éppen gonosz szándékkal lépünk fel. Ezért is figyelmezteti már Izraelt az Úr: „*Ne gyűlöld szívedben atyádfiát! Fedd meg bátran honfitársadat, hogy ne légy részes a vétkeben.*” Az intés tehát a szeretet intése, nem a megleckéztetés, kioktatás. De nem szabad elsumákolni! Ha atyádfia vétkezik, meg kell intened! Finoman, tapintatosan, pásztori módon – négy szemközti. Itt, ezen a fronton még megnyerheted a másikat. Ha

A VASÁRNAP IGÉJE

azonban tanúk elé kell vinned az ügyet, vagy már a gyülekezet segítségét kell kérned, vélhetően kisebb az esély, hogy a bűnös jobb belátásra tér. Talán ezért van, hogy Jézus e fokozatoknál már meg sem említi a testvér megnyerését, bár a javulás lehetőségét megtartja. Vagy netán azért lép itt már olyan gyorsan további fokokra, mert tudja, hogy nem szoktuk tanúk elé, végképp nem a gyülekezet elé vinni az ilyen ügyeket?

Most tehát arra indít Jézus szava, hogy egyénileg is, gyülekezeti szinten is vizsgáljuk meg életünk gyakorlatát. Valljuk és bánjuk meg Urunk előtt, hogy vétkezünk az egyházfegyelem tekintetében is, hajtsuk meg fejünket akaratára és szava előtt, és változzunk olyan közösséggé, amely valóban útmutatásai szerint cselekszik, és így méltó a gyülekezet névre!

A tét nem kevés. Intőt osztó ember lesz-e vagy cinkos?

■ SZAKÁCS TAMÁS

Imádkozzunk! Urunk, aki rendet szabsz gyülekezetednek, ne engedd, hogy hallgatásunkkal bűnrészsé váljunk testvéreink bűneiben! Te adj bölcsességet és szeretetet szívünkbe, hogy tudjuk szelíden inteni a vétkezőt, hátha megnyerhetjük általa. Ámen.

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Segíts, hogy a mai napot egészen neked szentelhesük! Hadd járja át gondolatainkat, egész lényünket a te szentséged. Köszönjük ígéreted, hogy akik benned bíznak, azoknak ereje megújul. Jó a közelségben lenni, mert csak te adhatod meg azt, amire szükségünk van.

Hálát adunk azért, hogy szólsz hozzánk. Örömmel hallgattuk ígéreted, amely élteti a világot, ébreszti hitűnket, munkálja megtérésünket, és erősíti reménységünket. Munkáld bennünk azt, hogy kétségek nélkül tudjunk hinni benned, hogy készek legyünk fenntartás nélkül engedelmeskedni szavadnak. Taníts, hogy rád merjünk bízni mindent, ami kedves nekünk. Köszönjük, hogy kezdedben tartod életünket.

Köszönjük törvényedet, melyben megszabod életünk

rendjét. Szétesik az életünk, ha öntörvényűvé válunk. Segíts el bennünket is azok tapasztalatára, akik így valának: boldog az ember, akinek szívében a te utaid vannak. Köszönjük, hogy jelenléteddel megszenteled közösségeinket. Engedd, hogy egyházad Jézus Urunk feltámadásának szabadságában éljen. Lelked által újítsd meg, hogy az élet kenyerét és italát mindig frissen kínálja az éhezőknek és szomjazóknak. Ébressz vágyat mindannyiunkban az egy Lélek után.

Kérünk a házastársakért. Hadd nyíljon meg a szívük előtted, hogy irgalmadból egymás iránt is megértőbbek, türelmesebbek és figyelmesebbek lehessenek. Add, hogy a gyermekek egymást szerető szülők és testvérek közösségében tanulhassák az életet. Megemlékezzünk azokról, akiket elhagytak, akik félelemben, bi-

zonytalanságban élnek. Indíts jóakaratra azok iránt, akiket segíthetünk!

A szabadság reményteljes napjairól emlékezzünk előtted, Istenünk. „Áldó imádság mellett” emlékezzünk meg azokról, akik szabadságuk vagy életük feláldozásával bizonyították, hogy szeretik hazánkat. Oly sokszor hullott porba e nép szabadságának reménye! Irgalmaddal tekints szétarabol kis hazánkra és népére. Adj belátást, hogy megbecsüljük és továbbadjuk lelki, szellemi örökségünket gyermekeinknek, unokáinknak.

Megfontolt, szolgálatra kész előjárókéért kérünk. Ébressz mindannyiunkban felelősséget hazánk és népiünk sorsa iránt! Gondviseléssel és szeretettel őrkdj az emberiség felett. Jézus Krisztusért kérünk, hallgass meg minket. Ámen.

VISSZASZÁMLÁLÁS 5.

Tartalomjegyzék

► **Ne rémüljön meg a kedves olvasó a címtől: az alábbiakban nem a készülő Evangelikus istentisztelet – Liturgikus könyv tartalomjegyzékét olvashatja – bár nagyon tanulságos lenne... A kötet megjelenése előtti visszaszámolás mai írásában arról tájékoztatom testvéreimet, mi minden található a vaskos könyvben.**

Sokan azt hitték, hogy a két éve – tesztelésre – kézbe adott *Evangelikus istentisztelet – Próbafüzet* javított változata lesz az „új Agenda”. Aki azonban nem csak a felszín akarta látni, menet közben megtudhatta, hogy mennyi minden sorakozik az *Evangelikus istentisztelet – Liturgikus könyv* tartalomjegyzékében. Pillantsunk bele.

Az anyag öt fejezetre oszlik. A püspöki előszó után, a bevezetőt követően kezdődik az első fejezet: *Felkészülés az istentiszteletre*. Itt találjuk a szolgálattevők imádságát, a *Miatyánk*, a hitvallások és az áldásformák pontos szövegét, áttekinthető az istentiszteleti rend felépítését, majd ennek részletes, tételről tételre haladó magyarázatát.

A második fejezetben a vasárnapi és ünnepi istentiszteletek rendjét – a rend állandó részeit, az úgynevezett ordináriumot – találjuk. Az imént említett általános rend itt különböző formákban jele-

nik meg. Ugyanaz a menete mindegyiknek: az első az énekelhető liturgikus rend, a második a leginkább közismert énekesrend, majd ezt követi az egyszerű forma. Mindhárom kínál a rendben belül további variációs lehetőségeket úgy, hogy a felépítés azonos marad. Ettől reméljük, hogy bárhol járunk kis egyházunkban, bármilyen tradícióval öltözteti fel az adott gyülekezet az istentisztelet vázát, mégis érezzük az összekötő, egységet megjelenítő közös vonásokat. A második fejezet a vasárnapi esti istentisztelet leírásával zárul. Ezt a formát ott lehet használni, ahol délelőtti is és a nap befejezésekor is tartanak istentiszteletet.

A harmadik fejezetben a vasárnapi és ünnepi istentiszteletek változó részeit, az úgynevezett propriumot találjuk. Szinte a fél kötetet kiteszi a minden egyes vasárnap anyagát közlő rész, amely a nap zsoltárát, kollektá imádságát, kegyelmi ígét, Krisztus-dicséretét, valamint az úrvacsorához szóló nagy háláadó imádságot foglalja magába. A mintegy százötven oldalnyi „változó rész” végén táblázat jelzi az ajánlott, az adott vasárnap vagy ünneppel összekapcsolt énekek listáját (*Énekkend*). Ez után találjuk az általános könyörgő imádságok gyűjteményét, amely az eddiginek a többszörösét teszi ki.

A negyedik fejezet hozza a legtöbb újdonságot. Ez tartalmazza az egyéb istentiszteleti formákat. Nem kevesebb mint tizenegy alfejezet s azon belül ti-

zennegy rendkívüli istentiszteleti rend található itt. Az önálló *Gyónó istentisztelet* kínálja, hogy a vasárnapi alkalomtól függetlenül találkozzon a gyülekezet a bűnbánat és a bűnbocsánat lehetőségével és ajándékával. A *Mindennapi közös imádságok* bemutatják a reggeli és az esti imaóra kötött formáit, felkínálva többféle variációs lehetőséget is. Két külön forma áll egyházi iskoláink és természetesen a gyülekezetek rendelkezésére a tanévkezdéssel és -zárással kapcsolatban: az ősi Szentlélek-hívás (*Veni Sancte*) a munka kezdetén, illetve a háláadó *Te Deum* (*Teged, Isten, dicsérelünk*) a tanév befejezésekor. A *Családi istentisztelet* emlékeztet az általános formára, de oldottabban, nagyobb szabadsággal kezeli a rendet. A sokak számára még idegenül hangzó „Tamás-mise” kötetünkben az *Istentisztelet közelieknek és távoliaknak* címet viseli. Ez az egyre inkább elterjedő forma missziói irányultságú: meg kívánja szólítani a kívülállókat éppúgy, mint az egyházuktól távol kerülteket. Az *Ökumenikus istentisztelet* szintén segíteni akar a sokféle – olykor rendezetlen – gyakorlat közepette azzal, hogy a más felekezetűekkel megélt közösségben evangélikus hangot és formát képviseljünk. A három nagyünneppel kapcsolatos rend közül a karácsonyi és a passiói istentisztelet közismert és elterjedt (némi apró korrekció történt csupán), ugyanakkor az egyre több helyen végzett húsvét hajnali feltámadásünneppel

LITURGIKUS SAROK

szép és tartalmában hallatlanul gazdag rendje is idekerült. A fejezet a két – „újdonságnak” számító – áhitatformával zárul: *Könyörgés – Luther litániája nyomán* és *Krisztus-dicséret*. Mindkettőben a meditatív biblikusság és a párbeszédre alapuló hiterősítés dominál.

Az ötödik fejezet az alkalmi istentiszteletek. A keresztelés háromféle formája követi egymást (gyülekezeti, illetve családi istentisztelet keretében, valamint a felnőttkeresztelés alkalmával). A szintén újdonságként megjelenő *Keresztelési emlékünnap* a hívó emberi élet egyik legnagyobb eseményére emlékeztet, annak következményeit mélyíti el: „Meg vagyok keresztelve.” Megújult a konfirmáció rendje, hogy fiataljaink – az ünnepélyességet megtartva – gördülékenyebben ünnepelhessék a megerősítő Isten jelenlétét. Végül itt található a templomi (urnás) temetés rendje azoknak a gyülekezeteknek a szolgálatához, amelyekben az altemplomban urnatemető van.

Ilyen gazdag tartalmú az *Evangelikus istentisztelet – Liturgikus könyv*. Jó tudni, hiszen a visszaszámolásnál ennek érkezésére várunk.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

A budavári Tamás-mise

◀ Folytatás az 1. oldalról

Az őszi díszbe – sárguló levelek, pirosba hajló szőlőindák fonatába – öltöztetett mécsesek melegét árasztó barátságos templombelső kényelmesnek bizonyult ama kétszáz „kereső” számára, aki eljött a *„Szabad vagy!”* témában meghirdetett alkalomra. A Finnországban és Németországban jól ismert istentiszteleti forma kifejezetten azokhoz szól, akik hitükben, Istennel való kapcsolatukban megtorpannak, meginogtak, vagy még el sem indultak az Istenhez vezető úton. A nemcsak kellekiben, hanem összetételében is színes gyülekezetben jelen voltak a keresek székesek éppúgy, mint a Szőlőtő Alapítványnak az alkohol rabságából szabadulni vágyó tagjai. De jöttek azok közül is, akiket a szolgáltatók hónapok óta szórólappal, beszélgetések során hívogattak a Tamás-misére.

Az istentisztelet nyitányként a fanfárzenére bevonuló szolgáltatók a kezükben hozták be az oltár berendezési tárgyait: a kereszetet, a Bibliát, a gyertyát, a kelyhet és a paténát. A laikusok és a lelkészek egyenértékűségét volt hivatott demonstrálni, hogy a Luther-kabátosok zárták a Tamás-mise logóját ábrázoló fekete pólókban vonulók népes sorát. Liturgusként *Joób Máté* kelenföldi igazgató lelkész – nagyszámú laikus szolgálatával – az evangélikus istentisztelet minden elemét megjelentette.

Az ízléses könnyűzene lendületessége az alkalmat, a Taizé-énekek pedig nagymértékben hozzájárultak a kétórás együttléti ünnepélyességéhez. A Tamás-mise három fő része ez alkalommal is az igei rész, az imádságjárás és az úrvacsora megünneplése volt.

„Szabad vagy arra, hogy Jézushoz menj, s nem kell, hogy megkötözzenek a világ bilincsei! Ha hozzá térsz, ha keresed a vele való közösséget, ha megbánod bűneidet, akkor szabad vagy! A kételkedő, de nem hitetlen Tamásnak, a Tamás-mise névadójának végül nem volt szükséges megérinteni a feltámadott Jézus sebeinek helyét, mert őt látva, Jézus közelében többé nem kellett küzdenie kételkedésével” – fejtette ki az est igehirdetője, dr. Fabiny Tamás, az Evangélikus Hittudományi Egyetem tanszékvezető professzora.

Az interaktív, félórás imádságjárás lehetőséget adott a résztvevőknek arra, hogy az oltár előtt álló három lelkész-től áldást kérjenek az Istennel való kapcsolat megerősödéséhez, melyet az oltárral történő megkenés (a homlokra való kereszttrajzolás) jelképe erősített.

Két helyszínen személyes kérések imádságba foglalását kérhették az oda érkezők, a templom hátsó részében pedig gyertyagyújtásra is lehetősége volt annak, aki hálaadással szeretett volna megemlékezni valamely személyes élményéről. A padban ülők imádságot írhattak, és a kézbe adott meditációs anyagot forgatva csendesedhettek el. Az imádságjárás félórája valóban lelki élménnyé vált. Jézus testének és vérének vétele negyven-ötven fős csoportban történt az oltár körül: az úrvacsorát négy lelkész és négy laikus osztotta.

Az est házigazdája, *Kosztra Gábor* végül a következő Tamás-misére hívogatót, melyet 2006. február 5-én a kelenföldi evangélikus templomban rendeznek meg. Bejelentette, hogy attól az időponttól kezdve minden második hónap első vasárnapján lesz Tamás-mise a fővárosban.

■ HHO

Az első lelkésziktatás Piliscsabán

▶ A lutheri reformáció már a 16. században elérte Pest-Budát, de evangélikus elénk a főváros budai oldalán először a 19. század utolsó évtizedében gyűlhetek össze saját, azóta is vasárnapról vasárnapra megtelepült templomukban a budai Várban. Egy évszázad leforgása alatt tízenegy gyülekezet született, melynek legifjabb tagja a közelmúltban megalakult Piliscsabai Evangélikus Egyházközösség. A közösség első lelkészét, Kézdy Pétert október 15-én Bence Imre, a Budai Egyházmegye esperese iktatta be.

A Béthel Missziói Központ fatemplomában tartott istentiszteleten D. Szabik Imre, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke prédikált, aki az új lelkész 1Krn 28,20 alapján így biztatta: „Légy bátor és erős, kezdj hozzá és cselekedj! A lelkész feladata, hogy megjelenítse a szentet, megmutatva Jézust azoknak, akik kíváncsiak rá. A hit nem magán-, hanem közösségi, de legfeljebb személyes ügy. Ezért jó lelkigondozó légy, hogy épüljön ez a most még alig százfős gyülekezet! Ezt kívánom neked lelkész szentelésem ígéjével, amelyet azért választottam, mert itt, Piliscsabán

a szolgálatoddal valami egészen új kezdődik” – zárta gondolatait az egyházkerület vezetője.

Kézdy Péter Mt 6,33 alapján tartott prédikációjában a piliscsabai gyülekezethez fordulva a következőket kérte: ne a feladat elvégzésének sikerétől tegyék függővé a bennük lévő lelkesedést, hanem attól a buzgalomtól, amelyet Isten országának az építése iránt éreznek. Mert az örömet nem a siker adja, hanem egy távoli cél...

A természetet szerető, nyugodt lelkialkatú és a tanításban, az ifjúsági és gyermekmunkában jártas frissen beiktatott lelkész érettségi után az Ybl Miklós Műszaki Főiskolán szerzett diplomát, majd egy évig idegenvezetést tanult. Ezt követően került az Evangélikus Teológiai Akadémiára. Már tanulmányi éveit alatt megkezdte hitoktatói munkáját a Sylvester János Protestáns Gimnáziumban, ahol jelenleg is ökumenikus hittanórákat tart. Miután öt évet szolgált segédlelkészként az idén százszentendős fásori gyülekezetben, pályázat útján választotta meg az egyházjogilag most született gyülekezet. Az új lelkész Turnay Béla diakonus lelkész magvető munkáját folytatja a Béthel Missziói Központban, illetve a fogyatékosokkal élőknél otthon és munkát adó Siló Onálló Élet Központban. Szolgálatát ezenkívül az

Evangélikus Egyetemi Lelkészségnek a Pázmány Péter Katolikus Egyetem területén ökumenikus összefogásban való megszervezésével egészül ki.

Az istentiszteleten jelen lévők a Resnariusi énekesgyülekezet szolgálatát által is gazdagodhattak.

Az iktatóünnepség végén a felszólalók népes sorában Benczúr László, az Északi Egyházkerület felügyelője megköszönte a piliscsabai evangélikusoknak, hogy volt bátorságuk elhatározni a gyülekezet önállóságát annak érdekében, hogy egy életképes, erős közösség alakulhasson meg.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Hol lakik az Isten?

▶ Mostanában többször eszembe jutott egy kedves, neveltető eset. Évekkel ezelőtt konfirmációra készültünk. A tanulnivaló egyik mondata így állt a gyerekek jegyzetében: „Isten nem kőből épült templomokban lakik. A te szíved is temploma lehet!” Az egyik lelkes ifjú jól bevágta a mondatot, de a feleletén mégis többen nevetni kezdtek. Ugyanis így mondta: „Isten nem kőből épült.” Majd egy kis szünet után: „Templomokban lakik...”

Azért elevenedett fel bennem ez a kis epizód, mert az elmúlt időszakban az evangélikus sajtóban több alkalommal is találkoztam az „istenháza” kifejezéssel. Új istenháza épült itt, amott pedig szépen megtelt a felújított istenháza... S megvallom őszintén, zavar ez a kifejezés. Zavar, mert mindig találkozhatunk azzal az erős tendenciával, amely a templom négy fala közé akarja rekeszteni Istent. Nemcsak ideológiák, politikai erők részéről, hanem a konzumálásba belemélyedő s a szabadságát féltő ember részéről is. Pedig érezhetjük, hogy ez a kifejezés – istenháza – erősítheti azt a képzetet, hogy Isten templomokban lakik, be lehet oda zárni.

Miről van itt szó?

Lehet, hogy csak modorosságról. Ez is elég baj! Ne adjon teret a sajtónak ennek a modorosságnak! Lehet, hogy csak arról, hogy az írók unalmasnak tartják a sokat használt „templom” szót, s ezzel az ügyetlen kifejezéssel helyettesítik. Lehet, hogy ösztönös hatásra fogalmazunk így. De láthatjuk, hogy a jeruzsálemi templomnak más volt a szerepe, jelentősége, mint a keresztény templomoknak. De tükrözhet ez a fogalmazásmód egyfajta gondolkodást is. Egy olyan gondolkodásmódot, amelyben a gyülekezet és az egyház életében fontosabb a templom a hitnél, az épület a bizalom által épülő közösségnél.

Az elmúlt időszakban egyházunk nagy áldozatokat hozott a templomok felújításáért, új templomok építéséért. Ez öröndetes. De amikor „istenházáról” olvasok, akkor nekem úgy tűnik, mintha az egyházunkban ez lenne a legfontosabb. Mintha az épület fontosabb lenne az élet megújulásánál, a kő a szívnél, a falak az embereknél, mert mi Istennel építünk házat. Azt hiszem, hogy erőtlenségünk éppen abból fakad, hogy az Istennel való közösségünk s az Isten dolgaival való foglalkozásunk a templomra korlátozódik. Bezárt templomajtóik pedig jelei lehetnek annak az ősi szabadságvágyunk, hogy Isten ne szóljon bele az életünkbe.

Félreértés ne essék: fontos számomra a templom! Örülök, ha nemcsak igehirdetőként léphetek be, hanem igehallgatóként is beülhetek a padokba. Tudom, hogy az élet igéjét itt hallhatja a gyülekezet. Tudom azt is, hogy az úrvacsora ünneplése milyen erőforrása lehet mindenkinek.

Az is jó, ha a gyülekezetek örömeiről, megújult vagy új templomuk feletti örövendezéséről tudósít az újságunk. De azt nagyon fontosnak érzem, hogy még a látszatát is igyekezzünk elkerülni annak, hogy Istennek van szüksége ezekre az épületekre. Neki a szívre van szüksége, igénye. Ott akar szállást venni!

■ BENCE IMRE

A Magyarországi Evangélikus Egyház állásfoglalása a szerv- és szövetadományozás etikai megítéléséről

Az élet és vele a test a teremtő Isten ajándéka, amely felől nem rendelkezhet az ember önkényesen, de felelősséggel tartozik érte. A szolidaritás kultúrájának erősítése jegyében a MEE a szerv- és szövetadományozást a felebarát iránt viselt felelősség és szeretet kifejeződésének tartja, amennyiben legalább a következő feltételek érvényesülnek:

- az élő donorból a szerv- vagy szövetkivétel átültetés céljából és a recipiens gyógyításának érdekében történik, és nem áll rendelkezésre halott személy megfelelő szerve vagy szövete, valamint nem áll rendelkezésre hasonlóan hatásos gyógymód;
- a kivétel a donor tájékozott beleegyezését követő döntés után történik;
- az eltávolított szerv vagy szövet nem képezi haszonszerzés forrását;
- biztosított az igazságos elosztás átlátható rendszere.

Halott donor esetén a MEE elfogadja a feltételezett beleegyezésen alapuló törvényi szabályozást, és erkölcsileg támogatja a szervadományozási igazolvány használatának elterjedését.

Élő adományozás esetén a MEE – lehetőségeihez mérten – feladatának tekinti az érintettek (recipiens, donor, orvos) lelki és erkölcsi támogatását, valamint a társadalmi szolidaritás erősítését a kiszolgáltatott helyzetben lévő beteg ember iránt.

GÁNCSS PÉTER püspök

SZEBIK IMRE elnök-püspök

ITTZÉS JÁNOS püspök

Alkotmánybírósághoz fordulhatnak az egyházak

Megdöbbenéssel értesültünk arról, hogy miközben zajlik a zárszámadási törvény parlamenti vitája, az oktatási kiegészítő támogatásra vonatkozó, a törvény által előírt, egyházakkal történő egyeztetés elmaradt.

A Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház érthetetlennek és elfogadhatatlannak tartja, hogy a törvény által garantált kiegészítő támogatás a törvényben meghatározott egyeztetések nélkül, egyoldalú változtatási javaslattal került a parlament elé. A kiegészítő támogatásnak és a kiegészítő támogatás számítási alapjának a csökkentése veszélyezteti egyházaink oktatási feladatainak az ellátását, ellentmond az esélyegyenlőség követelményének, amely az egyházak által átvállalt állami feladatok finanszírozásának törvény által biztosított alapelve.

A Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház a közoktatási intézmények fenntartásával és működtetésével közcélú tevékenységnek látja el. Az egyházak hitéleti és közcélú tevékenységének anyagi feltételeiről szóló 1997. évi CXXIV. törvény 6. §-ának a 3. bekezdése szerint „a számítási alap nem csökkenthető”, az 5. bekezdés szerint pedig: „A kiegészítő támogatásra vonatkozó önkormányzati tervezés és tényleges adatok ismeretében az eltérés az érintett egyházzal történő egyeztetésnek megfelelően az éves költségvetés végrehajtásáról szóló törvényben előírtak szerint kerül rendezésre.” Keserűen tapasztaljuk, hogy a kormány a zárszámadásáról szóló törvényjavaslat előkészítése során az idézett törvény 6. §-a 3. és 5. bekezdésének a tartalmát nem kívánta figyelembe venni, s így törvénysértő módon vitte a javaslatot a parlament elé.

Ha az Országgyűlés érdemi egyeztetés, valamint az idézett törvényhelyek megtartása nélkül fogadja el a Magyar Köztársaság 2004. évi zárszámadását, a Magyarországi Református Egyház és a Magyarországi Evangélikus Egyház kénytelen az Alkotmánybírósághoz fordulni jogorvoslatért.

DR. BÖLCSKEI GUSZTÁV püspök, Magyarországi Református Egyház
D. SZEBIK IMRE püspök, Magyarországi Evangélikus Egyház

Debreceni meghívók

A Református Közéleti és Kulturális Központ és a Tiszántúli Református Egyházkerület közös szervezésében háromnapos kulturális fesztivál színhelye lesz október 28–30. között a hazai protestantizmus alföldi fellegvára, Debrecen városa. A rendezvénysorozat célja, hogy rávilágítson: hitünk és ebből fakadó szellemiségünk megteremtő módon van jelen az élet legkülönbözőbb területein – a protestáns kultúra a magyar kultúra és közélet szerves része.

Ennek jegyében a fesztivál túlép a szó szoros értelmében vett egyházi kereteken, és a nagyközönséget szólítja meg rendezvényeivel, melyek között helyet kapnak színházi előadások, komoly- és könnyűzenei koncertek, néptánc, népzene, kulturális és politikai vitaestek, kiállítások, gyermekprogramok, filmvetítések és természetesen zenés istentiszteletek is. A neves fellépők és megszólalók vagy szellemiségükkel, vagy művészetük révén kapcsolódnak a protestáns egyházakhoz.

Helyszínként a „protestáns Róma”, Debrecen olyan – turisztikailag és történelmileg is – nevezetes helyszínei szolgálnak, mint a református kollégium, a Kossuth tér, a Nagytemplom, de rendhagyó módon bekapcsolódnak a pubok és a Főnix Csarnok is.

A színes programsorozat október 28-án 17 órakor fáklás felvonulással és a főtéren rendezendő megnyitójával kezdődik. A fesztivált Bölskei Gusztáv, a Magyarországi Református Egyház zsinatának lelkes elnöke, a Tiszántúli Református Egyházkerület püspöke, valamint Kósa Lajos, Debrecen város polgármestere nyitja meg.

Ízelítő a programból

- A Debreceni Református Kollégium Kántusának hangversenye a Nagytemplomban
- Az Evangélium Színház és a Pannon Várszínház előadásai a Csokonai Színházban és a Kamaraszínházban
- Filmvetítések az Apolló moziban, utána beszélgetések a filmről
- Illényi Katica és a Bolyki Brothers koncertje a Nagytemplomban
- A Budapest Klezmer Band és a Muzsikás együttes közös koncertje a Főnix Csarnokban, táncház a Szeredás együttesel

A debreceni kulturális fesztivál részletes programja a www.reformatus.hu internetcímen (is) elérhető.

A Luther Kiadó szeretettel hív minden érdeklődőt a protestáns könyvvására a debreceni Nagytemplom előtti főtéren. A vásár ideje alatt kiadványaink 20% kedvezménnyel vásárolhatók meg.

Női konferencia

► „Népünk erkölcsileg lesüllyedt állapotát figyelve, a keresztény házasságok felbomlását döbbenet tapasztalva szükségesnek érezzük egy ilyen alkalom megszervezését” – magyarázzák levelükben azok a debreceni asszonyok, akik november 12–13-án felekezeti konferenciára invitálják a különböző egyházakhoz tartozó nőket. De milyen együttlétre is kaptunk meghívást – mi, evangélikusok is – Debrecenbe?

Linda Dillow neve sok olvasó számára ismerősen csenghet, hiszen ő írta *A társ – Feleségek könyve* és az *Akinél a szív lecsendesül* című könyveket. Hazánkban eddig mindkét kötet a legnagyobb példányszámban eladott keresztény kiadványok közé tartozik.

A szerzővel közel kétezren személyesen is találkozhattak 2002-ben a Budapesti Kongresszusi Központban, ahol a *Nők reménye* elnevezésű, felekezeti konferenciának volt az előadója. Most egy debreceni hívő női közösség ismét konferenciára hívta meg őt, hogy a 2003-ban magyarul is megjelent *Intim kérdések – Válaszok a nők legszemélyesebb kérdéseire* című könyve alapján tartson előadást a keresztény házasságról és párkapcsolatról. Ahogy könyvében írja: „Sokan úgy látjuk, hogy nem szabad tovább hallgatnunk. Nekünk a Biblia tanítása alapján kell őszintén nyilatkoznunk a nőket érintő legszemélyesebb problémákról, köntörfalazás nélkül kell szólnunk a szexualitásról, a férfi és nő közötti testi kapcsolatról mint Isten nagyszerű ajándékáról.”

Hiánypótló ez a konferencia! A megszokott gyülekezeti bibliaórák alkalmán, az egyházi iskolák osztályfőnöki óráin talán sokan nem mernek nyíltan beszélgetni azokról az intim kérdésekről, amelyek pedig – tudjuk – meghatározói lehetnek a kiegyensúlyozott élet-

Más fényben a házasságról

Mitől szép?
Mitől jó?

Felekezeti női konferencia
2005. november 12-13.
Debrecen, Főnix Csarnok

nek. Gyakorta éppen a szexualitás terén tud támadni, elbuktatni az ellenség. Panaszkodunk, hogy milyen erkölcstelené vált a világ, miközben balga módon nem vértessük fel kellőképpen fiataljainkat.

A november 12–13-i debreceni konferenciára azért hívták meg az írónőt, hogy segítsen a résztvevőknek megérteni: mitől szép, mitől jó – ahogyan a konferencia címe hangzik – a Biblia vezetése nyomán élni a szerelem ajándékával. A téma aktualitása miatt elsősorban fiatal és középkorú lányokat, asszonyokat várnak a szervezők.

A konferencia helyszíne: Főnix Csarnok, Debrecen. Időpontja: november 12–13. Regisztrációs díj (étkezés és szállásdíj nélkül): 1000 Ft (október 30-ig). Jelentkezni és információt kérni a debreceni Híd Alapítvány telefonszámán (52/534-381), valamint a következő internetes oldalon lehet: www.lindadillowkonf.hu.

Aki a konferenciát a nőtestvérek figyelmébe ajánlotta, és készséggel válaszol minden további kérdésre:

■ B. PINTÉR MÁRTA (20/824-2791)

Szabadságban, de hogyan?

Missziói nap a Kaszinóban

► Az ajkai Kaszinó már régóta nem a főúri kártyapartik kedvenc színhelye, s a betérő vendég rulettasztalokat sem talál a nagyteremben, mert 2005-ben csupán a név utal az egykori nemesi szórakozóhelyre. Az épület azonban kiválóan alkalmas kulturális és egyéb városi rendezvények lebonyolítására, sőt olykor egyházi programok is helyet kapnak benne. Október 15-én missziói nap miatt nyílt meg a kaszinó ajtaja, s közel kétszázan mozdultak meg a hívás hallatán – helybeliek és a környező települések lakói, egy-egy keresztény felekezet hívei és érdeklődők egyaránt.

„Az élet túl rövid ahhoz, hogy elvesztessük” – mondta a nap szervezője, Vajda István evangélikus lelkész, aki emiatt tartja fontosnak az olyan alkalmak keresését, amelyek során épülhet az ember. A missziói nap is ezen lehetőségek egyike, amely azonban nem csak a helyi evangélikus gyülekezet tagjait igyekezett megszólítani: a meghívás – eredményesen – széles körben hangzott el. *Babits Mihály Jónás* könyve című versét *Banka Gabriella* előadóművész tolmácsolásában hallgathatták meg a résztvevők; meglepődött egy fájdalommal, vívódással teli, a siker miatti elkeseredéssel tarkított prófétai sors.

Szeverényi János országos missziói lelkész Isten kereső szeretetét látta abban, hogy szombat délután egy színházterem megtelik olyan emberekkel, akik kutatják életük értelmét; azt, ami túlmutat a táplálkozáson, a szórakozáson, de a korporsón is. Kifejtette, hogy Istennek az a baja a világgal – Ninive korában és ma is –, hogy a ma embere keresi a boldogságot és a szabadságot, de nem boldog és nem szabad! Tragédia, ha valaki azt tartja igazi szabadságnak, hogy nyugodtan tönkretelheti magát. „Szabadságban, de hogyan?” – hangzott a nap mottója. A válasz a következő: ahhoz a bizonyos laza fajtához hasonlóan, amelyik képes a zuhatagban felfelé úszni, hiszen a Krisztus által megszabadított ember is képes az árral szemben úszni.

Az Új teremtés együttes zenei biztonságát készítette. A pestszentlőrinci fiatalok először csak otthoni gyülekezeti alkalmakon szolgáltak, majd megalapították zenekarukat, s 2002 óta ezt a – 2Kor 5,17 alapján választott – nevet viselik. Mostanában már sok meghívást kapnak. Ajkán is arról énekeltek, hogy miként tárták ki szívüket

Isten előtt, és miként tették le kezébe az életüket.

Balog Zoltán református lelkész az alkoholizmus rabságából való szabaddalról szólva bemutatta az 1982 óta működő dömösi Kékkereszt Egyesület munkáját, ahol testvéri közösséget nyújtanak a betegeknek, „emberszámba veszik” és a gyógyulás felé segítik őket. Céljuk az, hogy „a spiritusz helyét a Spiritus Sanctus”, azaz „a szesz helyét a Szentlélek” töltsék ki. A gyógyító alkalmak harminc-harmincöt százalékban valóban eredményesek, s a szabadulások Isten dicsőségét hirdetik. Az izákosmentő misszióhoz szorosan hozzátartozik az

A Kaszinó színpadán az Új teremtés együttes

utógondozás és a megelőzés. Balogné, Margitka néni a prevenció munkát családgyógyításnak nevezte, és örömmel számolt be arról, hogy sok megromlott házasság gyógyulásának voltak már tanúi. Az alkohol miatt leginkább a gyermekek szenvednek, ezért felvilágosító előadásokkal, nyári táborokkal sóvár-

gást igyekeznek ébreszteni a fiatalok szívében a harmónia iránt; vannak olyanok, akik fogadalmat tesznek, hogy egész életük során mellőzni fogják az alkoholfogyasztást és a dohányzást. „Annak idején magammal sem tudtam törődni, most meg én törődök másokkal. Ennél jobb bizonyágtételt nem is mondhatnék” – vallotta be András, aki gyűlt alkoholistaként buzdította a jelenlévőket, hogy vigyék a szabadulás híreit a környezetükben élőknek.

A záróhívatban e sorok írója Jónás próféta duzzogó mondatát idézte fel: „Haragszom mindhalálig!” (Jón 4,9b) A hívő ember is gyakran dühös, amiért Isten nem úgy rendezte az életét, ahogyan ő eltervezte, s a kapott ajándékokat természetesen tekintve valami egészen mást követel – a munka, a magánélet, a hit területén. Az utolsó szó azonban nem az emberé, hanem a kegyelmes Istené, aki megkönyörült a bűnbánó Ninivén, aki megbocsát a megtérő bűnösnek, és aki Szabadítót küldött a világra.

A misszió célja, hogy a keresztény közösségen túl is hangozzék az evangéli-

Nem csak tanácskoztak

Repülőtéri lelkészek „röpgyűlése”

► A Repülőtéri Lelkészek Nemzetközi Szövetsége – International Association of Civil Aviation Chaplains (IACAC) – szeptember 19. és 23. között Manchesterben rendezte meg ez évi konferenciáját. A tanácskozáson százhusz ország százhetven repülőtéri lelkésze volt jelen. A résztvevőknek hazaindulásuk előtt néhány órával alkalmuk nyílt éles helyzetben gyakorolni a hivatásukat...

A konferenciát ökumenikus istentisztelet nyitotta meg a manchesteri anglikán katedrálisban, majd a város polgármestere a városházán fogadta a jelenlévőket.

A szakmai program keretében több témában hangzott el előadás. Mivel a nyugati repülőtereken különösen fontosnak tartják a személyes kapcsolatokat, sok energiát fordítanak az utasok és az alkalmazottak közötti jó viszony fenntartására, nem meglepő, hogy a referátumokban is szó volt az „emberi tényezőről”. Carry Cooper pszichológusprofesszor a munkahelyi stresszről szólt, illetve a repülőtéri alkalmazottak lelkiállapotáról készített felmérés eredményeit mutatta be, különös tekintettel az európai országokra. Callum Thomas szociológusprofesszor a társadalmi fejlődésről, illetve ennek keretében a légi közlekedés mint üzletág rohamos növekedéséről és jelentős gazdasági szerepéről szólt. Elaine Graham gyakorlati teológiai professzor a teológia társadalmi sze-

repét fejtegette, Stephen Lowe anglikán püspök pedig az egyháznak a gyülekezeti szerveződésen kívüli szerepvállalását taglalta. Az utóbbi szót ejtett arról, hogy például a Manchester United labdarúgóklubnak saját lelkésze van, aki az ötszáz alkalmazott és a játékosok lelki-

A konferencia keretében megrendezett közgyűlésen a jelenlévők megválasztották a nemzetközi szövetség új elnökét és alelnökét. Az előbbi tisztséget Adrian Haines dél-afrikai repülőtéri lelkész nyerte el két évre, a szövetség alelnöke pedig magyar lelképásztor – Krasz-

A szerző egy brit Concorde előtt

gondozásáért felel. Kiváló előadásában arról is beszélt, hogy milyen elvárásoknak kell megfelelniük a nem egyházban szolgáló – például a repülőtéri – lelkészeknek.

A tanácskozás résztvevőit több alkalommal fogadta a manchesteri repülőtér igazgatója, és előadást tartott számukra a repülőtér válságcsoportjának (emergency team) munkájáról.

nai Andrea református lelkész – lett, ugyancsak két évre.

Sajátosan zárult a tanácskozás: néhány órával a résztvevők hazaindulása előtt a manchesteri repülőtérén az egyik utasnál bombát találtak, így a repülőtéri lelkészeknek máris lehetőségük volt valódi válsághelyzetben gyakorolni a hivatásukat az utasok körében.

■ FISCHL VILMOS repülőtéri lelkész

A szakrális határán

► A magyar festészet napját 2002 óta október 18-án tartják, **Szent Lukács-nak**, a festők védőszentjének az ünnepén. A rendezvény néhány napon keresztül az ország több pontján a kortárs művészetre és művészekre hívja fel a figyelmet. A kiállítás-, előadás- és ünnepségsorozatnak az a célja, hogy látni tanuljunk, hogy pótolhassunk; hogy olyan színeket, fényeket, formákat érzékeljünk, melyek kiharadtak az életünkben. Hogy ráébredjünk, a festészet ünnep, és ünnep nélkül nem lehet élni.

A meghívó a Deák téri evangélikus templomban megrendezett, *Szagrális üveg-, gobelin- és táblaképek* címet viselő kiállításra invitál. Vaskalappal a fejünkön azt gondolhatjuk: mit keres egy kiállítás a templomban? Hogy kerülnek festmények a felszentelt falak közé? Hiszen Luther azt tanácsolta, hogy az oltáron legfeljebb egy képet helyezünk el, az is lehetőleg valamelyik szentség szerezetét ábrázolja, de mindenképpen tanítson! (Templomi karzataikat Biblia pauperum módjára telefestő eleink bizonyára ez utóbbi tanácsból indultak ki.) Igazuk van, a templom nem való kiállítások megrendezésére, amennyiben Isten lakhelye. Ám az evangélikus templom ebben az értelemben nem „Isten háza”, hanem az igehallgatásra és a szentségek kiszolgáltatására, a közös liturgia alkalmára, gyülekezeti használatra emelt épület. Szent – szagrális – térré a benne hangzó evangélium teszi. Az evangélium hangozhat a szószékről – szavak, mondatok formájában, illetve a karzatról – ritmusokként, harmóniaként. Miért ne prédikálhatnának időnként a képek? Esetenként, rövid időre akár több is, mint amennyit megszoktunk?

A valódi kérdés azonban nem ez. Tudjuk-e, mi a szagrális a művészetben? Különösképpen napjainkban? Hol a ha-

tár vagy az átfedés a vallásos, az egyházi és a szakrális művészet között? Egyetértek Lovas Ilona textilművésszel, aki azt mondta, hogy egyházművészeti szempontból „kegyelemfosztott” korszakban élünk. S ez nemcsak azt jelenti, hogy nem épülnek tucat szám új templomok, melyeket be kell rendezni, hanem azt is, hogy a jelenkori ember mindennapjai nem a szagrális ölelésében telnek. Kicsúszott a lába alól – lassan a valóságos – talaj, s egyéni, változatos transzcendenciá(ka)t keres kapaszkodóul. Rosszabb esetben cinikusan merül alá a mában.

Él persze egyfajta, nyilván belső igényből és személyes hitből építkező vallásos művészet, ez azonban nem feltétlenül jó művészet, és gyakran csak a szígnő melletti dátumon látni, hogy „kortárs”. Az egyházi, többnyire megrendelt művészet pedig nyilvánvalóan erősen kötődik a keresztény művészet ikonográfiái, sőt stílusbeli (!) hagyományaihoz, természetesen az egyházi épületekhez, s így – bár sokakat elér, meg-

űr, amelyet Isten kitölthet. A szakrális művészet nagy lehetősége az általa felvetett kérdések útján ennek az űrnek a megteremtése. A szellem és a kéz által

érint – jelenben való léte szintén megkérdőjelezhető. Sturcz János utal Simone Weilre, aki azt írta, hogy a szagrális:

létrehozott, transzcendens utakat nyitó, „a szentség auráját sugárzó” mű által a 21. századi ember kérdéseket fogalmaz meg, keresni kezdi magát és saját helyét a világban, vagy fájdalmak árán kimondható szavak helyett belefeledkezik a színek és fények (disz)harmóniájába.

Nem elégedhetünk meg báránnyal, dicsfényekkel, keresztfák tucatjaival! Velünk tipródó és kérdező, kételkedve is bizonyosságot kereső művekre van szükségünk: Kárpáti Tamás meleg tónusú, alig jelen lévő, szomorú Jézusára; összetett szerepű, személyes életünkben is tetten érhető, karakteres angyalokra (Aknay János vagy Pérel Zsuzsa művei); a „haza oltára” körül tétován utat keresőkre (Polgár Rózsa gobelinje) és a meghasadó kuszaság, sötétség mögött feltárló rend, fény reménységére (Kovács Gombos Gábor, Kókai Krisztina alkotásai).

■ ZÁSKALICZKY ZSUZSANNA

FOTÓK: BOTTA DÉNES

Együtthatók Békásmegyeren

Arról kellene tudósítanom, hogy miként zajlottak le október 14–16. között az V. Ikon filmnapok a békási evangélikus templomban. Ám nemcsak a vetítések alatt, hanem bármelyik nap úton hazafelé vagy hosszú percegig merengve a gép előtt csak azt éreztem, hogy erről az évente ismétlődő rendezvényről nem lehet egyszerű beszámolólt írni. Már csak azért sem, mert nem lehettem jelen az összes vetítésen. Ugyanakkor nagyon könnyű dolgom lenne, ha csak a filmeket kellene bemutatnom. De évről évre azt érzem, hogy ez nem filmszemle, még akkor sem, ha az alkotások köré szerveződik a három nap programja.

Elsősorban egy gyülekezetről van szó. És öt-éves templomáról, amely kialakításánál fogva teret ad különféle kezdeményezéseknek, rendezvényeknek, megteremtve ezáltal a maga gyülekezeti szokásait is. Így e három nap mégiscsak a hagyományossá vált összegyűlékezési nap köré, annak tematikát adva szerveződött.

Együtthatók: ez volt a filmnapok – telitalálatnak bizonyuló – címe. A rendező, Székely Orsolya csak a filmeket próbálta így összefogni, ám lépten-nyomon kiderült, hogy itt minden összefonódik. Bartha István balassagyar-

mati lelkész prédikációja akár folytatása vagy magyarázata is lehetett volna a hasznos látóasszony történetének, és a vitaesten jelen lévő hét Nógrád megyei polgármester is csak egy újabb együttható abban a különleges világban, amelyet gazdaság és vallás, katolikuság és evangélikusság együtt vagy egymástól függetlenül, egymás mellett, de mégis egymásra hatva alakított ki.

E néhány szóban, azt hiszem, már érzékeltetem azt is, hogy miért is nem filmszemle az a rendezvény, ahol három napig mégis minden a filmek körül forog. A gyülekezet, a hit mindvégig elsődleges. Még akkor is, ha éppen nem hívó ember jön el – hiszen mégis templomba jön és nem filmszínházba. Közösséget talál, még akkor is, ha az utcáról téved oda. Lehet, hogy csak egy film miatt jön. De lehet, hogy egy kolléga, ismerős miatt. Vagy gyülekezeti tag, aki ügyes-bajos dolgait ilyenkor tudja megbeszélni. Netán egy barát. Akár azt is mondhatnám, hogy a templom ajtaja lépten-nyomon kitárul, s ahogy egy unitárius lelkész megfogalmazta egyszer: aki ide lép, kultúrprotestantizmust talál.

Aztán vége lett a vetítésnek, a görög katolikus képből visszacsöppentünk az evangélikus

jelenbe; az oltárra visszakerültek a liturgikus kellékek, a lelkész „átváltozott” nézőből Isten szolgálójává, de maradt a két hangfal és a vetítőlámpa. Az oltáron pedig a kopt kereszt és terítők. Kultúrák, műfajok és vallások keveredése. Tárnyakban és közösségekben egyaránt. Amit az éppen véget érő filmben megszólaló két kárpát-aljai görög katolikus pap mondott a szolgálatról, az emberekről, az értük és közöttük végzett misszióról, az nem maradt csupán egy film témája, mint ahogyan a görög katolikus búcsún lelki békét nyerő református cigány asszony sorsa sem. Középpontja tudott lenni az esti igehirdetésnek, és útmutatója akár evangélikus közösségünknek is. De vajon tényleg evangélikus-e? A szertartás, a liturgia igen, azonban a gyülekezetben egyre többen találják meg helyüket olyanok, akik saját felekezetükben nem lettek igazi közösségre. Hagyományainkat pedig mi alakítjuk ki, közösen, tárgyainkat mi tesszük saját jelképekké.

Így hát jövőre újra filmnapok lesznek. Új emberi sorsok, új eredmények, új látóasszonyok és megint új búcsújáró helyek kerülnek a betérek elé. Együtthatók. És egymásra hatók...

■ VERES EMESE-GYÖNGYVÉR

A MAGYAR ÖRÖKSÉG DÍJJAL KITÜNTETETT

Evangelium Színház

DUNA PALOTA

Budapest V., Zrínyi u. 5.

2005. október 30-án, vasárnap 20 órakor ünnepi ősbemutató

Nyíró József: A próféta

Színmű két részben

FŐBB SZEREPEKBEK:

O. Szabó István, Körtvélyessy Zsolt, Iván Illdikó, Juhász Mónika és Bitskey Tibor

Történik a palesztinai Macherus-erődben, Heródes Antipas palotájában

Jézus nyilvános fellépésének kezdetén

Zenei szerkesztő: Murányi Ágnes

Díszlet- és jelmeztervező: Huros Anna Mária

Rendező: Udvaros Béla

TOVÁBBI ELŐADÁSOK:

November 5. – 15 óra

November 6., 13., 20., 27., december 4. – 16 óra

November 19., december 3. – 19 óra

Jegyárúsítás mindennap az 1/250-5338 telefonon

és hétfő, szerda, péntek délután 14–18 óra között

a Duna Palota portáján (tel.: 1/235-5500).

Helyárak: 1600, 1200, 1000 forint.

Oltalmazó szárnyak védelmében

Budapesten járunk 1944–45 telén. A német megszállás és a város ostroma alatt néhány rendkívüli, elhivatott, önzetlen és bátor ember nem a saját vagy szerettei életének a megóvásán fáradozik, hanem egyetlen célért küzd: hogy mentse azokat a zsidó gyermekeket, akikre a biztos halál várna. Ottont teremtenek nekik – a szó szoros értelmében, vagyis nemcsak fedél kerül a gyerekek feje fölé, hanem jó szóban, szerető gondoskodásban, imádságban is részük van. S hogy mindez hogyan történt a háború pusztította városban? Az események egyik fő szereplőjének a közelmúltban megjelent könyve felidéz a sorsfordító napokat-heteket.

Bartosné Stiasny Éva *Háborúban békecségekben – A Bogár utcai gyermekotthon lakóinak csodás megmenekülése* című kötete egyszerre páratlan kordokumentum, megrendítő és főlegmelő olvasmány. Sztelho Gábor evangélikus lelkész és társai, köztük „Éva nővér”, a könyv szerzője emberfeletti erővel álltak helyt a bombázások, légtalmi riadók idején, amikor az ostromlott város lakói éheztek, fáztak, amikor sokak egyik percről a másikra váltak otthontalanná... Mi indította őket erre? Hogyan bírták? Miként zajlott a mentőakció? Erről szól a kötet.

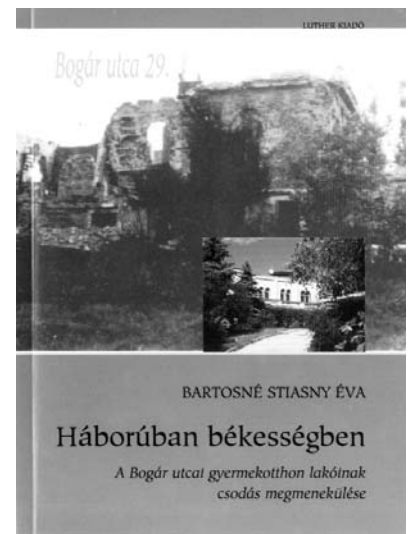
Stiasny Éva, a '44-ben fiatal tanárnő és hitoktató a Fásorból már ismerte Sztelho Gábort. Ezen ismeretség révén került a rózsadombi, Bogár utca 29. szám alatti villába, ahol 1944 novemberétől előbb Benes Lujza győgyepedagógus mellett, majd az ő távozása után egyedül vezette a félszáz gyermeknek otthont adó intézményt. Éva néni írni-olvasni is tanította a gyerekeket; a tanulás után, amíg a háborús helyzet engedte, a kertben játszottak, vagy kis színdarabokat tanultak egymás szórakoztatására – és a félelem, szorongás elűzésére... Éva néni emellett élelmiszerről, ruháról, takaróról, kiságyról is gondoskodott vendégei számára.

Néhány részlet a könyvből. „Sötétedés után jöttek a beutalóval a könnyes szemű hozzátartozók, és bizalommal adták át nekünk riadt gyermeküket. Mi pedig arra törekedtünk, hogy a gyerekekben ne legyen félelem. Hogy érezzék: édesapjuk, édesanyjuk helyett most mi vigyázunk rájuk.” (22. o.) „Vacsora után mindig elcsendesedtünk: egy-egy mondatos imádságban kértük, hogy a Mindenható vigyázzon apura, anyura, majd közösen rámondtuk: »ámen«. Befejezésül a Finnországból hazánkba került, csodálatos svéd esti éneket énekeltük: »Ó, terjeszd ki, Jézusom, oltalmazó szárnyad...« (25–26. o.)

A karácsonyt a kis közösség még a Bogár utcában ünnepelte, ám a közeledő

front csatáért tette a környéket. Indulni kellett, mert tűzvonalba került az otthon is. „Bizony, az Úr kegyelme volt velünk” – írja a szerző arról szólva, miként sikerült 1945. január 3-án éjjel új otthonra találniuk. Éva néni és Sztelho Gábor vezetésével a Légrady-villában, néhány utcával arrébb lett szállásuk. Budapest felszabadulásáig azonban még sok nehéz órát kellett átélniük pincében bujkálva, rettegetve, hallgatva a léptek zaját, „ismerős hangok távolodását, majd az újak közeledését...” De Isten gondviselésébe vetett hittel, Jézus „oltalmazó szárnyai alatt” mindvégig sikerült a gyermekeknek és megmentőiknek kitarítani, túlélni.

Manapság futószalagon gyártják az ifjúságnak a „példaképeket”, az üres kis

sztórcskákat. Igazi, hiteles, értékes példaképeket nehéz, ám nem lehetetlen találni. Jézus azt mondja: nincs annál nagyobb szeretet, mint amikor valaki életét adja barátaiért. Sztelho Gábor, Éva néni és társai valóban az életüket kockáztatták azért, hogy másokat megmentenek.

A Jó Pásztor Misszió és a Nemzetközi Vöröskereszt segítségével '44 októberé és '45 februárja között több mint kétezer fordultak meg a harminc (!) otthonban. A Bogár utcai csodás megmeneküléséről szóló kötet hadd hirdesse hát Isten dicsőségét és az üldözött zsidó gyermekek mentő felntöttek áldozatos cselekedetét.

■ KÖHÁTI DOROTTYA

Bartosné Stiasny Éva: *Háborúban békecségekben – A Bogár utcai gyermekotthon lakóinak csodás megmenekülése*. Luther Kiadó, Budapest, 2005. Ára 980 Ft.

A kötet sajtóbemutatójára október 27-én, csütörtökön délután 17.30-kor kerül sor a Budapest-Deák Téri Evangélikus Gimnázium dísztermében.

Új közösségi ház – gyarapodó falu

► A nemecsői artikuláris műemlék templom állapota az utóbbi évtizedekben súlyosan megromlott, ezért 1999-ben már halaszthatatlanná vált a renoválása. Megújítása idején több segédlelkész is szolgált a gyülekezetben, akik hamarosan továbbálltak. 2002 nyarán **Kalincsk Balázs** és felesége, **Varga Katalin** idekerülésével csillant meg a remény, hogy nemcsak a templomrenoválás fejeződik be, hanem újra parókus lelkészei is lehetnek az Alpoknál fekvő Nemecső–Meszlen–Acásd–Kőszegdoroszlói Társult Egyházközségnek. 2003-ban befejezték a templom felújítását, de a fiatal lelkész házaspár újabb kihívással találta magát szembe.

A parókia melletti, egykor államosított tanítólakás időközben visszakerült a gyülekezet tulajdonába, de lakhatatlan volt. A gyülekezet ezt kántorlakás céljára szeretne volna felújítani, ám időközben újabb lehetőségek nyíltak meg előttük: sikeresen pályáztak az európai uniós SAPARD-támogatásra, így nekikezdhettek egy tizenhétmillió forintos beruházásnak.

A munkát tavaly kezdték el. Először kicserélték a tetőt, majd az épületben gyülekezeti termet, irodát, irattárat, garzonlakást, az e-Magyarország-pontnak

A SZERZŐ FELVÉTELE

helyet adó számítógéptermet, valamint egyház- és falutörténeti múzeumot alakítottak ki. Az így létrejött közösségi ház nemcsak a gyülekezetet szolgálja, hanem az egész falu gyarapodott általa. A járda helyi összefogással épült meg: az anyagot az önkormányzat vásárolta, és a gyülekezet tagjai rakták le társadalmi munkában. Az addigi munkálatok eredményén felbuzdulva a gyülekezeti teremmel és az irattárral kibővült parókiát is praktikusabbá tették, átépítették; ezt az egyházközség egy milliárd forinttal támogatta, társadalmi munkával pedig a társgyülekezetek is a helyiek segítségére siettek.

Az elvégzett munkákért adtak hálát Nemecsőben október 16-án, vasárnap délután, amikor **Vető István**, a Vasi Egyházmegye esperese felszentelte a komplexumot. Az ünnepi istentiszteleten **Ittész János**, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházközség püspöke hirdetett igét Mt 11,25–30 alapján. Jézus ezekben az igeversekben hálát ad Istennek azért, mert a bölcsék és írástudók előtt elrejtje titkát. „Mártír gondolat lenne ez Jézus részéről?” – tette fel a kérdést prédikációjában az egyházközség vezetője. Hiszen amikor ezt kéri, sok kudarc és visszautasítás éri. Nem, Jézus megköszöni, hogy Isten Isten marad, aki nem emberi logika szerint gondolkodik. Köszönettel és hálaadással ünnepelek most Jézus jelen lévő tanítványai is, hiszen mindaz, ami Nemecsőben épült, azt szolgálja, hogy az evangélium itt is még erőteljesebben szólaljon meg – fejtette ki a püspök.

■ MENYES GYULA

Megújuló lelki kövek

Az újjáépített rádi templom felszentelése

► A rádi evangélikus templom rendkívül leromlott állapotáról 1995 óta készültek a szakértői felmérések. A teljes lebontástól a felújítás lehetőségéig több, egymásnak ellentmondó szakvélemény is született. Közben szakemberek, statikusok, geológusok keresték a megoldást, a rádiak a sok bizonytalanság ellenére elhatározták, hogy belevágnak a templomfelújítás eleinte kilátástalannak tűnő feladatába. **Elszántságukat és kitartásukat teljes siker koronázta: D. Szabik Imre püspök október 16-án hálaadó ünnepi istentisztelet keretében szentelhette fel az újjáépített rádi templomot. A szentelés szolgálatában Detre János esperes és ifj. Detre János, a gyülekezet lelkésze segédkezett.**

A rádi leánygyülekezet templomfelújításának esete példaadó és precedensértékű egyházunkban. Amikor az egyházközség vezetői – a váci anyaggyülekezettel együtt – elkezdtek keresni a tatarozás költségeihez szükséges anyagi forrásokat, még maguk sem gondolták, hogy nem azon a megszokott módon jutnak majd hozzá a kívánt összegekhez, ahogyan általában az anyagi támogatásra szoruló gyülekezeteink.

Az egyházközség kárpótlási igényt nyújtott be az egykori iskolájára és tanítói lakására. 2003-ban tizenkilencmillió forintot hoztak, amelynek nagy jelentősége volt az indulásnál. Ahogy az lenni szokott, egyházunk gazdasági bizottságához nyújtották be kérelmüket, amelyben segítséget kértek a templom felújításához. 2004 márciusában azt a választ kapták, hogy kérvényüket anyagi forrás hiányában nem tudják támogatni, de amennyiben a EU SAPARD vidékfejlesztési pályázatán elindulnak, és támogatást nyernek, a szükséges önrészt – a beruházás huszonöt százalékát – az országos egyház pénztára biztosítja.

A gyülekezet vállalta a pályázat összeállításának költségeit. A budapesti Hyde

Kft.-t bízták meg, melynek segítségével a több száz oldalas pályázati anyag rekordidő alatt készült el: 2004. április 8-án benyújtották a teljes dokumentációt. Augusztus végén kapták a jó hírt, hogy pályázatukkal bruttó hatvannégymillió forintot nyertek, és ezzel történelmet írtak: a rádi az első evangélikus gyülekezet, amely európai uniós pályázati támogatással jutott hozzá a renováláshoz szükséges anyagi forráshoz. Az egyházi költségvetés éves tervezése szempontjából ennek óriási jelentősége van, mert minél több egyházközséget bátorít fel a rádi leánygyülekezet sikere, annál több

újulás, a szívek újjászületése is megtörténjen. Isten háza akkor teljesíti be feladatát, ha a templomfalak kövei között épül és megújul a lelki templom is, melyet a Krisztus-követő hívek élő kövei alkotnak.

A hálaadó istentisztelet ünnepi díszközgyűléssé alakult át, amelyen ifj. Detre János részletesen ismertette a felújítás történetét és legfontosabb adatait. A köszöntésre felkért vendégek között felszólalt az újjáépítés kivitelezését koordináló Baksa és Társa Kft. ügyvezetője, a korábban több egyházi referenciamunkát irányító **Baksa Attila** is, aki – emellett, hogy büszkén mutathatta a kifogástala-

FOTO: MENCSER PÉTER

pénzt csoportosíthat át az egyre nehezebb helyzetben lévő országos egyház az egyéb fontos területek támogatására.

2004. október 26-tól 2005. szeptember 30-ig négy szakaszban zajlottak az újjáépítő munkálatok. Az utolsó fázisban már a gyülekezet tagjai is bekapcsolódtak anyagi áldozattal és kétézer önkéntes munkával egyaránt. A rádiak közel négymillió forintot tettek a pályázati pénz mellé.

D. Szabik Imre 1. Kir. 9,1–3 alapján tartott igehirdetésében kiemelte, hogy Isten hajlékának fáradságos munkával történő felújítása nagy öröme ad okot, de ennél is fontosabb, hogy e helyeken az igazi meg-

nul végzett munka eredményét – hitéről is bizonyosságot tett a gyülekezet előtt.

D. Szabik Imre köszöntő szavaival arra kérte a rádiakat, akik tanúságot tettek rátermettségükről, Isten iránti hűségükről, egyházuk iránti szeretetükről, áldozatkészségükről és töretlen hitükről, hogy szeressék újjáépült templomukat, és éljék át újra és újra, amit Isten ígért Salamonnak, amikor a jeruzsálemi templomot szentelték fel: „Magszentelem ezt a templomot, (...) hogy ott legyen az én nevem mindörökké. Ott lesz a szemem és a szívem is mindenkör.” (1. Kir. 9,3)

■ PETRI GÁBOR

Geert Mak: Európában

Utazás a 20. század utolsó évében

A könyv hét hónap alatt tíz kiadást ért meg Amszterdamban 2004-ben. Az 1224 oldalas kötet egyévi utazás történetét dolgozza fel. A szerző, **Geert Mak** holland író és újságíró azt a megbízatást kapta kiadójától, hogy januártól decemberig utazza be Európát, és tudósítson mindenről, amit tapasztal. Egyfajta „ellenőrző körút” volt ez; a kiadót az érdekelte, hogy az információs dömping idején milyen is valójában a 20. század végi Európa. A könyv témáját adó utazás történelminek is felfogható, hiszen az egész 20. század európai történetét is bemutatja – alulnézetből. A könyvet valószínűleg hamarosan lefordítják hollandból a főbb világnyelvekre.

Bevallom, néha félek az újságíróktól és tudósításaitól, mert – felületes ismereteit ellenére is – szakértelmet kell mutatniuk, hiszen jön a lapzárta határideje, és a cikknek mindenképpen el kell készülnie. Ezért fontos adatok és nevek, események és háttérinformációk néha elsikkadnak, vagy tévesnek bizonyulnak. E könyv írójának ismeretlenül is hálás vagyok azért, mert olyan tudósítást sikerült produkálnia, amelyet csak egy bátor, fáradhatatlan, kíváncsi és főképpen hiteles újságíró tud írni. Kár, hogy ez a nagyszerű könyv nálunk egyelőre még kevés olvasóra találhat, hiszen jelenleg csak holland nyelven érhető el.

Tudósításai számunkra is érdekesek, sőt meglepőek lehetnek; Európa idős és fiatal polgárainak egyaránt rendkívül tanulságos olvasmányok. Kiderül belőlük, hogy mennyire nem könnyű közös, egyesült Európáról beszélni, mert a szerző a mindennapok valóságában rendki-

vül különböző kulturális háttérből jövő emberekkel találkozott, akik számára nagy kérdés, hogy miként tudnak és akarnak igazán beilleszkedni egy, a kisemberek számára ismeretlen közös Európába. Egy idős olvasó, mint e sorok írója is, már nem tud újra kelni, hogy keresztül-kasul bolyongja be ismertnek vélt, valójában csaknem teljesen ismeretlen kontinensünket. Ebben segíthet Geert Mak, a holland „szárguldó riportert” terjedelmes és gazdag tartalmú, sok-sok újdonságot bemutató könyvével.

Csupán felsorolom a városokat, amelyekben járt, és amelyekről „zsánérkép” adott: Párizs, London, Berlin, Bécs, Kassel, Versailles, Stockholm, Helsinki, Szentpétervár, Riga, Bielefeld, München, Barcelona, Guernica, Verdun, Dünkirchen, Auschwitz, Varsó, Sztálingrad, Odessa, Isztambul, Róma, Montecasinó, Vichy, Drezda, Prága, Brüsszel, Budapest, Lourdes, Dublin, Gdansk, Csernobil, Bukarest, Novi Sad, Vilnius, Kijev, Srebrenica, Sarajevó... Mak útja valamennyi helyszínéről jellemző képeket, mondatokat, beszélgetéseket közöl.

Nemcsak a nagyvárosokat, hanem a környező hegyeket, völgyeket, a természet világát is bejárta. Megismert királyságokat, köztársaságokat. Gyalogolt, utazott hajón, vonaton, lóháton, repülőn. Talált ismerősökre, és találkozott ismeretlenekkel, egyszerű emberekkel és városi vezetőikkel. Járt naggyűléseken és privát otthonokban. Rövid látogatásokat éppen úgy tett, mint ahogy néhány helyen akarva-akaratlanul hosszasan tartózkodott. Többször eltévedt idegen városok labirintusában, miközben egymaga bolyongott, máskor vi-

szont idegenvezető által kalauzolt turistacsoport tagjaként ismert meg egy-egy helyiséget.

Nem volt térkép a kezében, rábízta magát világljáró tapasztalatára, érzéseire. Az évek folyamán olyan úti élményekre tett szert, hogy szinte mindenütt otthon érezte magát, így az olvasó számára is képes olyan érzetet kelteni, mintha mindenütt otthon lehetnének Európában. Magyarok, svábok, cigányok, nagy nemzetek és kis etnikai szöványban élők között járta be Európát. Útja közben mindvégig fégyelmezte, hogy hetenként beszámolókat kellett küldenie újságjának, az NRC *Handersblad*nak.

Hazánkról is írt: ki tudja, miért, Pécs környékét és Dél-Magyarországot járta be. Lakott vagyonban, cigányok között. Róluk azt írja, Európa nagy „szégyene”, hogy e sok talentummal rendelkező nemzetiség tagjai szinte mindenhol másodrangú állampolgárok. Egy cigány származású, *Pusztai József* nevű magyar emberrel is kapcsolatba került. 1999-től Újvidéken jár, ahol megkeseredett emberek között találja magát. Számunkra sokatmondó történelmi helyek és nevek bukkannak elő útja során, s e közben olyan sajátos élményekre tesz szert, amelyekről Nyugat-Európa semmit sem tud. Így ír: „A vad Kelet-Európában vagyok, a balkáni háború után.” A párizsi világiállításról indulva a virágzó Bécsen át Szarajevó romjainig érkezik, de nem is a városok, hanem az emberek érdeklék igazán, akiknek a személyiségében és viselkedésében óriási különbségek tapasztalhatók, s akik egyszer félelmetesek, máskor barátságosak. Szokatlan és furcsa helyzetekbe kerül London-

ban és Volgográdban, Madridban és a Berlin környéki bunkerekben. Ukrajnában meglátogatta Csernobil elhagyott telepeit, és közben ottani újságírók és politikusok, magas rangú hivatalnokok, parasztemberek és hajléktalanok beszélgetőpartnere lesz. Németországban egy olyan kisfiúval találkozik, akinek már van véleménye Európáról és az előző nemzedékről. Beszél idős emberekkel, akikre érdemes odafigyelni, mert olyan dolgokat éltek át, amelyekről a mai fiatal nemzedék egyáltalán nem tud – igaz, sokukat nem is érdekli, hogy mi történt például a második világháború alatt és közvetlenül utána.

A tudósító útja arra irányuló kísérlet volt, hogy az író és az olvasó megértse, mit is jelent a mai Európa az olyan egyszerű embereknek, akiknek a neve rendszerint soha sem kerül be a médiába, de akik általában mégis többet tudnak, mint azok, akik gyakran nyilatkoznak.

Hogy az elmúlt évszázad mi mindent eredményezett Európa történetében, azt Mak egyévi utazás és tapasztalat-szerzés után sokkal mélyebben megértette. A mai kényelemben élő holland útja során megismeri sokak kultúráját, félelmet, gondolkodását és általános életfilozófiáját is: „Majd csak lesz valahogy...” Leírja mindazt, amit a valódi Európa részének tart, hiszen útja során olyan embereket ismert meg, akiknek sorsa elválaszthatatlanul összefonódik az öreg kontinensével.

A könyvben magyar nevekre is bukkantunk, ismert és ismeretlen emberekére egyaránt. Feltűnő, hogy az írók különösen érdekli a cigányok sorsa Magyarországon. De beszél autómárkákról és

fejlett technikai eszközökről is; ezzel kapcsolatban nyilván mást írt. Magyar költőket is idéz, és megfigyeli a francia festőknek a magyarországi művészekre gyakorolt hatását. Megfordul magyar táncdalénekesek között, és osztrák muzsikussal tölt együtt néhány órát egy vendéglőben. Találkozik bécsi neonáccikkal és zsidókkal. Az Osztrák–Magyar Monarchia nyomait fedezi fel a Balkánon és Prágában. A Balkán és a Baltikum iránt különösen is érdeklődik. Szibériát és Luxemburgot ellentétes párhuzamba állítja egymással. És a megemlégett nevek: *Chagall* és *Sztálin*, *XII. Piusz* és *Raszputyin*, *Rajk László* és *Rákosi Máttyás*, *Horthy Miklós* és *Trockij*, *Hirosima* és *Auschwitz*... Mindenről és mindenkiről van véleménye. Budapestről, 1956-ról és az akkori Nyugat országairól is, amelyek cserbenhagyták Magyarországot kezdeti lelkesedésük ellenére.

Fantasztikus ismeretanyag, egyéni vélemény, de nem egyszerűen egy nyugati álláspont fogalmazódik meg Mak könyvében. Hosszú sorokat áldoz az 1989. augusztus 19-i esemény, a páneurópai piknik leírására Sopron szomszédságában; a tízéves évforduló alkalmából keresi fel a helyet. Beszélget egy Magyarországon élő asszonnyal, aki soproni „poncichter”, de nem telepítették ki. Ő így fogalmazta meg véleményét: „A kapitalizmus sokkal kegyetlenebb, mint valaha is gondoltuk – mi azt álmodtuk, hogy ezentúl most már minden jól lesz; nem így lett.”

Hálás vagyok azért, hogy kezembe került ez a könyv. Várom, hogy más is észrevegye, és valaki lefordítsa.

■ ID. HAFENSCHER KÁROLY

Az elhurcoltak reménysége

Megemlékező istentisztelet Hartán

► Szomorú és megalázó eseményre emlékezett a hartai evangélikus gyülekezet október 16-án, vasárnap: 1945-ben a nagyközség német (sváb) nemzetiségű lakosságából több száz civilt hurcoltak el málenkij robotra a Szovjetunióba. Az istentiszteleten Gáncs Péter, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspöke szolgált Mk 9,14–29 alapján. Az alkalmon jelen volt Szemerei Zoltán kerületi felügyelő is.

még, Uram?” A hit le tudja csendesíteni e szenvedő kiállást, mert többre képes, messzebbre mutat az ember véges látásánál, hiszen reményt ad Krisztus szenvedése és üdvösséget hozó feltámadása által.

A hartai imaház oltára

A második nagy világegyest követően a vesztés felekre kimondták a „halalos ítéletet” a győztes nagyhatalmak. Nem számított az egyetemes emberi jog, csak a bosszú. Ennek közvetlen hatását tapasztalta meg Harta települése is 1945-ben. Egyes adatok alapján háromszázkilencvenhárom – Palotay Gyula, az akkori hartai evangélikus lelkész adatai szerint háromszáz – civilt hurcoltak el.

Ighirdetésében Gáncs Péter kiemelte, hogy az ember élete során különböző erőknél és hatalmaknál van kitéve, melyek alaposan próbára teszik a hitét. Ez a málenkij robot áldozataira és hozzátartozóira is igaz. Egyszer az élet csúcsait, más-szor pedig a mélységeit tapasztaljuk meg. Ez utóbbiak szörnyűségét átélve a sötét bányában dolgozó ember és az érte otthon aggódó hozzátartozója is kétségbeesésében kiált fel lelke mélyéből: „Meddig

Az istentiszteleten e sorok írója röviden elmondta a deportálás történetét, és felolvasta az elhurcoltak névsorát.

1945 januárjában hazug ámitással először a férfiakat vitték kisebb munkára a dunaföldvári hídhöz, majd utána Soltvadkerre, Kiskunhalasra és Bajára, ahol megtörtént a bevagonírozás, és elszállították őket a Szovjetunióba. Hátról hátra járva gyűjtötték össze a fiatal fiúkat és lányokat, a felnőtt férfiakat és nőket,

de az idősebbeket is; nem kíméltek senkit, elvitték az apát és a fiát, az anyát és a lányát, a várandós asszonyt is... Amikor már nem volt kit elfogni, akkor a nemzetőrök kerültek sorra. A Szovjetunióban bányákban, építkezéseknél dolgoztatták a foglyokat embertelen körülmények között, nem beszélve a szállásukról. Sokan már a vagonokban meghaltak. Az volt a „bűnük”, hogy német nemzetiségűek voltak.

1947-ben először a betegek jöttek haza, '49 október 29-én pedig a túlélők nagyobb csoportja érkezett meg. Olyan is volt, aki csak 1951-ben térhetett vissza Magyarországra. Mire hazaérték, addigra – '47-ben – kitelepítették a családtagjaikat... Mi adott reményt és vigasztalást a túlélőknek? Az imádság.

Palotay Gyula következő verse az idő tájt kézzől kézre terjedt az országban: „Ha egyszer ők is, ők is visszajönnek, / A szeminkből peregnek a könnyek. / Utukra szórunk minden kis virágot, / Szívünkbe zárjuk az egész világot. / És elfelejtünk minden bús napot, / Sebeket, miket szívünk kapott. / És szeminkből peregnek a könnyek, / Ha egyszer ők is, ők is visszajönnek. // Szeret az Isten, nem hagy minket árván, / Borús egünkön lesz még szép szívdarvány. / Kicsiny falunkba újra visszazérnek / A hitvesek, a testvérek, a férjek. / Ezer nyi szívből szeretet dobog, / Szemek tükrében boldog fény lobog. / Én Istenem, csak azt az egyet kérem, / Engedd, hogy minden lélek visszatérjen.”

■ HALASI LÁSZLÓ

KALME-konferencia

FOTÓ: MENYES GYULA

Az Európai Kisebbségi Evangélikus Egyházak Kommunikációs Bizottsága (KALME) október 12. és 14. között médiakonzultációt szervezett az ukrajnai Odesszában. Az összesen huszonkét tagországot tömörítő szervezet képviselői ezúttal a tagegyházak internetes honlapjait helyezték nagyító alá, és megtárgyalták a formálódó KALME-portál arculatát is. Ezúttal a holland, francia, lengyel, orosz, lett, észt, osztrák és magyar evangélikus egyházak lelkész, újságíró, informatikus résztvevői mutatták be a saját egyházuk weboldalait, melyek közül a Magyarországi Evangélikus Egyház honlapja – főképpen eseménynaptár-kezelő rendszerével – különösen is az érdeklődés középpontjába került.

A médiakonzultáció egyházunkat Menyes Gyula püspöki titkár képviselte. A szervezet honlapja a www.kalme.net címen érhető el az interneten.

Akik „átimádkoznak” a kínai nagy falon

Beszélgetés dr. Tóth Károllyal, az Ökumenikus Tanulmányi Központ elnökével

► Sokszínűség az egységben címmel Rómában, a bencés rendi Sant' Anselmo kolostorban tartották szeptember 16–20. között az 5. európai Kína-konferenciát. Az ökumenikus tanácskozást római katolikus és protestáns mozgalmak közösen szervezték a Szentszék és az Egyházak Világtanácsa (EVT) támogatásával. A tanácskozáson hazánkat dr. Tóth Károly nyugalmazott református püspök képviselte. Az Ökumenikus Tanulmányi Központ elnökét a Magyarországon kevésbé ismert kínai kereszténység gyökereiről, mai helyzetéről és a szimpóziumról kérdeztük.

– A katolikus egyház kínai missziójának kezdete a 13. századra nyúlik vissza, de a kereszténység jelenlegi helyzetéről egy viszonylag közeli dátum, 1949. október 1-je volt döntő hatással. A Mao Ce-tung vezette kommunisták ekkor kiáltották ki a népköztársaságot Kínában, és ettől kezdve az ateista marxizmus lett az uralkodó ideológia. Ez azt is jelentette, hogy radikális módon megszakítottak minden kapcsolatot a keresztény misszióval. Az úgynevezett „kulturális forradalom” idején – amely többek között Mao Ce-tung hatalmának megerősítését, a lehetséges riválisok elszigetelését szolgálta –, 1966 és 1976 között még erőteljesebben üldözték a keresztény vallások követőit. Mao halála után, 1976-ban Teng Hsziao-ping került hatalomra. Tulajdonképpen már vele megkezdődött egyfajta nyitás, de a ma is kommunista egypártrendszerű Kínai Népköztársaság esetében teljes vallás- és lelkiismereti szabadságról még mindig nem beszélhetünk, noha az ez év március 1-jén életbe lépett új egyházi törvényük javított valamit a helyzeten.

– Ma már ugyanakkor hivatalosan is működhetnek a vallási közösségek...

– Kína az utóbbi években a legdinamikusabban fejlődő országok egyikevé vált, és ez a rohamos fejlődés nemcsak a gazdasági, hanem a vallási élet tekintetében is igaz. Az ország területe 9 millió 608 ezer négyzetkilométer, a népesség mintegy 1 milliárd 200 millió fő. A vallások tekintetében színes a paletta: a konfucianizmus,

a buddhizmus, az iszlám, valamint a katolicizmus és a protestantizmus van jelen. Hivatalos becslések szerint Kínában 18 millió protestáns keresztény van. A nem hivatalos adatok pedig összesen 80 millió (!) keresztényről szólnak.

– Hogyan épül fel a kínai protestáns egyház?

– Ők a nálunk ismeretlen posztdenominacionális, azaz „felekezet utáni” szemléletben gondolkodnak. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy minden gyülekezet azt a teológiai irányt tartja, amelyben létrejött. Nem is nagyon tehettek eddig másként, azt ugyanis a hatalom nem engedte, hogy valamely keresztény egyház országos szinten is megszerveződjék. Ahogy azonban egyre több lett a protestáns keresztény, a kapcsolatépítés iránt is fokozódott az igény. A megoldáshoz vezető egyik első lépést a Kínai Keresztény Tanács (China Christian Council) létrehozása jelentette. Ma már szilárdabb szervezeti keret kiépítésén fáradoznak, napirendre került a püspökök, a püspökségek kérdése. Ami mindenképpen adva van a kínai protestánsok számára, az a közös teológiai alap: a Szentírás, a hitvallások (az apostoli és a niceai), Luther és Kálvin tanítása, valamint az úgynevezett „három önmozgalm” elvei.

– Mik ezek az elvek?

– A protestáns egyházakon belül létező úgynevezett „három önmozgalm” (Three Self Movement) elv lényege, hogy egy-egy gyülekezet tagjai közösségükön belül maguk végzik az igazgatással és a fenntartással kapcsolatos feladatokat, valamint az evangélizációt. Ez a kezdeményezés azzal a céllal jött létre, hogy segítse megelni az egyház helyét a kommunista társadalomban. A marxisták és a teológusok közötti párbeszédet tekintve egyébként hazánk szolgáltatót modellel a kínaiak számára...

– Ha jól tudom, az ötvenes években érkezett is hozzánk egy kínai delegáció.

– Igen, 1956-ban jött ide az első kínai egyházi küldöttség. Az ottani kommunista kormány ekkor engedett először protestáns egyházi személyeket külföldre. Az apropót az Egyházak Világtanácsának galyatetői ülése szolgáltatta. Egyházi vonatkozásban egyébként a kínai-magyar kapcsolatok kezdete természetesen jóval korábbra datálható. Az *Evangelikus Élet* olvasói előtt nem ismer-

etlen az evangélikus misszionáriusok, Kunst Irén, Kunos Jenő és Herrmann Adolf neve. Azt viszont már kevesebben tudják, hogy a ma is élő, most kilencvenestendős Ting püspök – aki a negyvenes években Genfben a Keresztény Diák-világszövetség titkára volt – többször is járt Magyarországon, és baráti kapcsola-

éveiből ismerem közelebbről Ting püspököt. Ennek a barátságunk tulajdonítható, hogy magyar részről éppen engem hívtak meg az idei európai Kína-konferenciára.

– Ez a tanácskozás már az ötödik volt a sorban. Kik és mikor rendezték az első Kína-konferenciát?

– Az első összejövetelre a nyugat-európai protestáns és római katolikus misszió összefogásával kerülhetett sor 1991-ben Bad Sarowban, Németországban. Ezen magam is részt vettem. A következő Londonban volt 1994-ben, majd Norvégiában és Belgiumban volt Kínával foglalkozó találkozó.

– Mi volt a témája ennek a mostani szimpóziumnak?

– Az első összejövetelre a nyugat-európai protestáns és római katolikus misszió összefogásával kerülhetett sor 1991-ben Bad Sarowban, Németországban. Ezen magam is részt vettem. A következő Londonban volt 1994-ben, majd Norvégiában és Belgiumban volt Kínával foglalkozó találkozó.

– Mi volt a témája ennek a mostani szimpóziumnak?

– A világ protestáns és római katolikus egyházaiból érkezett több mint százötven résztvevővel zajló rendezvényen Kína egyházi-vallási fejlődéséről esett szó. Nyolc munkacsoportban kerestek választ arra a kérdésre, hogyan tudna Európa intenzívebb ökumenikus segítséget nyújtani ennek az ázsiai országnak. Kiemelt helyen szerepelt a Kína szociális fejlődésében való vallási részvétel ügye, de tárgyaltunk például a kínai egyházak teológiai pluralizmusáról is.

– Feltűnt, hogy püspök úr is csak katolicizmust és protestantizmust említ. Kínában ez utóbbi nem tagolódik irányzatokra, felekezetekre?

– Kínában csak a katolicizmus és a protestantizmus megkülönböztetését tartják fontosnak. A mintegy négy milliós tagot számláló kínai katolikus egyházon belül ugyanakkor különbséget tesznek a „hivatalos egyház” és a „földalatti egyház” között. Persze ugyanez megvan a protestánsok esetében is.

Napjainkban a kínai állam és a Vatikán közeledéséről érkeznek hírek. A katolikus egyházban sokat foglalkoznak a kínai misszió kérdésével, ennek tudható be az is, hogy az idén Róma – és ott is egy bencés kolostor – volt a helyszín. Öröndetes volt látni, hogy katolikus testvéreink nemcsak beszélnek az ökumenéről, hanem tenni is készek ennek érdekében. Ezen a konferencián a Vatikán, valamint az Egyházak Világtanácsa képviselőiben egyaránt részt vettek előadók. A téma iránt érdeklődő olvasók kedvéért talán érdemes megemlíteni, hogy a bevezető előadásokat – katolikus részről – Crescencio Sepe kúriai spanyol bíboros, a Szentszék evangélizációs kongregációjának prefektusa, Roger Etchegaray nyugalmazott párizsi érsek, a Vatikán Igazságosság és Béke Pápai Tanácsának elnöke, illetve Brian Farrell püspök, a Keresztény Egység Pápai Tanácsának titkára tartotta. A San Paolo Fuori le Murabazilikában szeptember 18-án lezajlott ökumenikus istentiszteleten Maria Jepsen német evangélikus püspöknő hirdette az ígét. A tartalmas tanácskozás végén a jelenlévők azon kívánságuknak adtak hangot, hogy jó lenne mihamarabb megrendezni a következő Kína-konferenciát. Ehhez még keresik azt az országot, amelynek megfelelő az ökumenikus háttér.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Dél-Korea példája

► Nem is olyan régen, 1950-től 1953-ig szörnyű testvérháború pusztított a Koreai-félszigeten. A 38. szélességi foktól délre eső „ország-rész” azonban mára mégis a műszaki fejlődés legmagasabb csúcsaira jutott. Dél-Korea, ez a hazánk területénél alig nagyobb ország – a maga negyvenmilliónyi lakosával – általános jólétnek örvend. Bámulatosan gyors gazdasági fejlődése kivívta az egész világ elismerését, a szakirodalomnak újra és újra témája a „koreai csoda”. A közelmúltban, amikor egy nemzetközi tudományos nőkongresszusra hívtak meg előadást tartani Szöulba, eszperantista vendéglátóim segítségével természetesen magam is igyekeztem minél többet felfedezni és megérteni Korea titkaiból.

Megérkezésemkor meglepetten láttam, hogy Szöulban, a fővárosban majdnem minden vakítóan fehér. Gondosan vigyáznak a tisztaságra otthon, az üzletekben, hivatalokban, éttermekben és közterületen egyaránt. Rövid idő elteltével rájöttem, hogy

Egy tipikus buddhista szentély

ez nem csak a külsőségeken van így: a koreaiak az erkölcsi tisztaságra is nagyon kényesek. Ennek lehet a következménye az, hogy egyes statisztikák szerint a bűnözés tekintetében Korea áll a világon az utolsó helyen.

Segítőkézség és hagyománytisztelet

A kerékpárokat, sőt – meglepetésemre – a személygépkocsikat is nyugodt szívvel hagyják lezáratlanul az utcákon. „Hiszen mindenki megismeri a sajátját!” – mondják csodálkozásomat látva. Nem is értik a kérdést, hogy biztonságos-e a város. Válaszképpen nyugtatgatnak, hogy természetesen mindenki segít annak, aki kérdezősködik, nem fogok eltévedni. Egyébként a segítőkézség is az egyik nemzeti sajátosságuk. Már a térképét tétován böngésző külföldit is megszólítják, megkérdezik tőle, hogy mi lehet az állhatatnak rendelkezésére. Jól is jön a segítség, mert a feliratok a legtöbb helyen csak koreai nyelven láthatók. Aki ezt nem ismeri, egyedül bizony bajosan tud eligazodni.

A segítségnyújtásban a fiatalok járnak az élen. Mint mondták, ez érthető, hiszen ők könnyebben és gyorsabban mozognak az idősebbeknél, ezenkívül általában tudnak angolul, mivel az iskolákban ez az általános oktatott – mindenki által tanult – idegen nyelv. De azt sem hagyják, hogy a külföldi vendég maga vigye a csomagját. Szabadkozásomat hallva felvilágosítanak, hogy ha nem így tennének, megszólnák a kísértőt... A koreaiak számára nagyon fontos mások véleménye. Megjelenésükre, illendő viselkedésükre ezért is fordítanak nagy gondot.

Minden koreai törekszik az egészséges életmódra. Bárkinek rendelkezésére állnak sportolásra szolgáló

A szerző a koreai evangélikus hittudományi egyetem épülete előtt

eszközök a parkokban, és a lakosság nagy többsége igénybe is veszi őket. Valószínűleg összefügg ezzel, hogy alig találkoztam dohányzó emberekkel.

Az ősi hagyományokat ébren tartják, a múlt értékeit megbecsülik, nemzeti hagyományaikra különösen büszkék. Azt is igyekeznek példálószerűen tudatosítani, hogy a japán kertművészetnek a koreai kertépítés az előzménye.

Nyelvük az urál-altaji nyelvcsaládba tartozik, akárcsak a magyar. A nagyon távoli kapcsolat okán

dott írásrendszert. Eredetileg egyébként nem őt illette volna meg a trón, hanem fivéré, ám a báty nagylelkűen átengedte azt öccsének. A „jó testvér” sírját külön erre a célra kialakított épületben, illetőleg az ezt körülvevő gyönyörű parkban őrzi a sokadik unoka – nagy büszkeséggel. (No igen, Koreában 1392-től 1910-ig egyetlen uralkodócsalád „trónolt!”)

Nemzeti értéként kezelik a koreai ételkülönlegességet, a „kimcsit”, amely minden étkezéskor megtalálható az asztalon. Ez csípősre savanyított, pácolt, erjesztett káposzta vagy retek; meggyőződéssel vallják, hogy gyógyszerként is használható. Elkészítési módjairól, változatairól a szülői Nemzeti Múzeumban külön kiállítás emlékeztet meg. Az étkezéshez használt pálcikáik – Kínától és Japántól eltérően – fémről készülnek.

Kettészakított ország

Még él a közelebbi múlt, a koreai háború emléke; a benne részt vevők nagy része még köztünk van. A déliek a 38. szélességi fokon, a két Koreát elválasztó vonalnál nemzeti emlékhelyet alakítottak ki. Terepasztal mutatja be a két országot, a határvonalat és azt az övezetet, ahová csakis a békefenntartó katonák léphetnek be. A korszerűen kialakított múzeumból távcsövön át lehet nézni Észak-Koreába. Ezenkívül emeleteteket elfoglaló kiállítótermek mutatják be a dél-koreaiak számára is elzárt Észak-Koreát városaival, gyönyörű hegyekkel, ipari termékeivel, sőt iskolarendszerével, kultúrájával együtt. Az érdekes kiállítás valóságos zarándokhelyé alakult, a hétfvégén nagy számban keresik föl családok.

A kettéosztottság a mindig vidám koreaiak számára soha nem múló fájdalom. (Dél-Korea egyébként rendszeresen segíyezi a félsziget északi államának nagy nyomorban élő lakosságát.) A Hadtörténeli Múzeumban külön termetek sora foglalkozik a koreai háború történetével. E kiállítást iskolások, sőt óvodások is rendszeresen látogatják.

Az önvédelmi harcművészet sajátos koreai változatait, a taekwondót, a taekkyont és a hosinsult külön iskolákban oktatják, és népművészeti műsorokban is bemutatják. Ebben a rendszerben nem az erő, hanem az ügyesség, a felkészültség dönti el a küzdelmet. Nem csoda, hogy nagyon népszerű a rendőrök, biztonsági őrök és a magányos emberek között.

Evangelikusok Koreában

Tisztesség, becsületesség, jóindulatú és önzetlen segítőkézség, hagyománytisztelet és a nemzeti értékek megbecsülése – véleményem szerint elsősorban ezek a követésre méltó tulajdonságok tették lehetővé a gazdasági fellendülést, ezeken nyugszik Dél-Korea jóléte.

A hagyománytisztelet az evangélikus egyházban is meghatározó. Yong-in-shi városában ősi, a kereszténység előtti koreai szokást elevenítették fel, amikor bevezették, hogy a helyi evangélikus teoló-

A „jó testvér” emlékére létesített park bejárata

A királyi vár testőrei ősi egyenruhában

giai egyetem templomában minden reggel öt óra-
kor istentiszteletet tartanak.

A lakosság jelentékeny része evangélikus; számuk megközelíti az ötmilliót. Az országban a katolikusok jóval kevesebben vannak, mint a protestánsok, de míg a protestánsok több felekezetre tagolódnak, a katolikusok egységesek. Az ősi vallások követői – a konfucianusok, a buddhisták és a többiek – ma már összességükben is kevesebben vannak Krisztus követőinél. A katolikus, de főként a protestáns intézmények száma pedig sokszorosan felülmúlja a régi vallások hasonló létesítményeit.

A Luther Teológiai Egyetem tágas tárgyalótermében az intézmény dékánja és három professzora fogadott; egyikük – a szociálmunkás-tagozat vezetője – hölgy. Ám ez nem meglepő, mert a vezető tisztségviselők között ma már Koreában is nagyon sok a nő. Tölk tudtam meg, hogy az első evangélikus hittérítők 1958-ban érkeztek Koreába az Amerikai Egyesült Államok Missouri államából, a Missouri Zsinat Lutheránus Egyházából (The Lutheran Church – Missouri Synod). Főként rádióadásokon és a vallások irodalmán keresztül végezték munkájukat. 1971-ben öt gyülekezettel alakult meg a Koreai Nemzeti Evangélikus Egyház, amely egy év múltán a Lutheránus Világszövetség teljes jogú tagja lett.

1966-ban dr. Won Yong Ji vezetésével megalakult a Lutheránus Teológiai Akadémia, ebből nőtt ki a Luther Szeminárium; ez 1984-ben nyílt meg huszonnyolc diákkal és hat professzorral. A korszerű épületegyüttes a fővárostól negyven kilométerre délre, Shingahlban mintegy tízhektáryi területen tantermekkel, könyvtárral, hivatalokkal és kápolnával várja a Krisztus szolgálatára elhivatottságot érző lutheránusokat. Az intézmény területéről a koreai iskolák elmaradhatatlan „tortozéka”, a gyönyörű sportpálya sem hiányzik. 1985-ben épült fel a százszemélyes, hatalmas, piros téglás diákszálló a Nemzetközi Női Misszionárius Liga és a Lutheránus Világszövetség segítségével.

1986-ban az intézmény akadémiai rangot kapott. 1994-ben már 157 teológiai hallgatója volt, akik nyolc lelkészképző program közül választhattak. 1998-tól Luther Teológiai Egyetem néven működik; ez azt is jelenti, hogy az intézményben lehetőség van teológiai tudományos fokozatok megszerzésére is. Az egyetemi könyvtár állománya több mint huszonnégyezer kötetet tartalmaz.

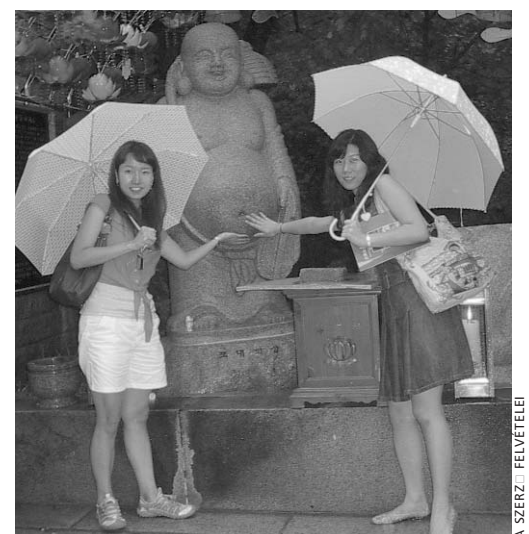
Jelenleg az ötven diák fele teológiai, fele pedig szociálmunkás-képzésben vesz részt. 2004-ben kezdte meg munkáját az Élethosszig Tartó Tanulás Központja. Ez változatos programot nyújt a szomszédos gyülekezeteknek. Az egyetem egyik szervezeti egysége a Luther Kutatási Központ is, amelynek kiadványai a teológia tudományának legújabb eredményeit mutatják be.

Jó lenne, ha hazai egyházunk szorosabbra fűzné kapcsolatait a koreai evangélikus gyülekezetekkel, akár testvérgyülekezeti kapcsolatok létesítésével is.

■ BERÉNYI ZSUZSANNA ÁGNES

A konferencia kulturális záróünnepségének jelenete

Vendéglátóink „nevetnek” egy Buddha-szobrot

HETI ÚTRAVALÓ

Nálad van a bocsánat, ezért félnek téged. (Zsolt 130,4)

Szentháromság ünnepe után a 22. héten az Útmutató reggeli igéi Istentől és emberektől elnyerhető megbocsátásról szólnak. Csak az képes embertársai bűnét hetvenszer hétszer, tehát korlátlanul megbocsátani, aki kegyelemből, hit által már elnyerte bűnei teljes bocsánatát Jézus véérért. Máskülönben önmaga ellen imádkozik: „...és bocsásd meg vétkeinket, miképpen mi is megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek...” (Mt 6,12), és gonosz szolgának bizonyul: „Gonosz szolgál, elengedtem minden tartozásodat, mivel könyörögtél nekem. Nem kellett volna-e neked is megkönyörölnöd szolgatársadon, amint én is megkönyörültem rajtad?” (Mt 18,32-33) „Hiszen mi a legkisebb bűnért sem tudunk eleget tenni. Ha tehát Isten kegyelemből a sokat megbocsátja, hogyne kellene nekünk is megbocsátani felebarátunknak a keveset?” – kérdezi tőlünk is Luther. S egyben tanácsolja, hogy tartsuk meg a „főparancsolatot”: „Mindennél jobban kell Istent félnünk, szeretnünk és benne bízunk.” (Kis káté) Pál is ezért imádkozik a börtönben: „...a szeretet egyre inkább gazdagodik bennetek ismerettel, (...) és gazdagon teremjétek az igazság gyümölcsét Jézus Krisztus által Isten dicsőségére és magasztalására.” (Fil 1,9,11) A bocsánatot nyert keresztény legfontosabb feladata az Úristen dicsőítése a saját életében, életével. Ennek indokát a zsolta-ros vezéregyén folytatásában így közli: „Bízál, Izráel, az Úrban, mert az Úrnál van a kegyelem, és gazdag ő, meg tud váltani.” (Zsolt 130,7) Izrael népe mégis bánat nélkül folytatja ősatyja bűneit, ezért perel velük az Úr: „Térj hát meg Istenedhez...” (Hós 12,7) Jeruzsálem népe nem féli a Seregek Urát, idegen bálványokat imádnak: „...más isteneknek tömjénezek benne...” (Jer 19,4), ezért a cserépkorsó összetörése jövendő sorsukat jelzi előre. Két bűnös nem ítélkezhet egymás bűnei fölött; szálla és gerenda nagyságú bűneikkel egyaránt Isten bűnbocsátó kegyelmére szorulnak, ezért „ne ítéljétek, hogy ne ítéltessektek!” (Mt 7,1) E héten Isten újszövetségi, langyos, „félsvívű” gyülekezeteinek is ezt üzeni: „Akit én szeretek, megfeddem és megfenyítöm: igyekezz tehát, és térj meg!” Mit jelent ez? A szívünk ajtaján zörgető Jézus befogadását s az ő győzelméből való részesedést! „Akinak van füle, hallja meg...” (Jel 3,19,22) Bűnbánat és istenfélelem nélkül ma sincs bűnbocsánat, erre figyelmeztet Júdás sorsa; mindenkor „jaj annak az embernek, aki az Emberfiát elárulja...” (Mt 26,24)! Isten ma is két lehetőséget biztosít a bűnös embernek: „Ha vétkeitek skarlatpirosak is, hófehéreké válhattok, (...) Ha készségesen hallgattok rám (...) De ha vonakodva elpártoltok tőlem, fegyver pusztít el titeket.” (Ézs 1,18-20). „Luther ezt a helyet az Újszövetség felől a bűnbocsánat feltétel nélküli ajánlatként értette.” (L. új fordítású Biblia magyar-azó jegyzetekkel, 775. o.) Elfogadtuk-e már ezt az ajánlatot? „Bármily sok is a mi bűnünk, / Még több az Úr kegyelme; / (...) Ő a mi szabadítónk.” (Éé 402,5)

■ GARAI ANDRÁS

Zsoltárhangra komponált bosszúvágó?

EVÉLET LELKI SEGÉLY

Szőkéné Bakay Beatrix

► „Kollégám gyakran megpróbálja neveltségem tenni hitemet azzal, hogy az irodában bosszúsoltárokat idéz. Szerinte ezek az idézetek bizonyítják, hogy a Biblia nem lehet Isten szava. Őszintén szólva én magam is kételkedem abban, hogy ilyen bosszúvágó gondolatok Istentől származnának. Jézustól éppen azt tanultam, hogy bocsássak meg még az ellenségeimnek is.”

Kedves Ervin! „Önmagatokat tegyétek próbára, hogy igazán hisztek-e?! Önmagatokat vizsgáljátok meg! Vagy nem ismeritek fel magatokon, hogy Jézus Krisztus bennetek van?” (2Kor 13,5) Fogadjátok tőlem ezt az ígért szeretettel, mert kapaszkodót nyújt a világalvaló, soha nem szűnő harchoz. Soha ne csodálkozzon azon, hogy a hitét neveltségem próbálják tenni! Ne tántorodjon el meggyőződésétől akkor sem, ha kinevetik, vagy ha maradinak és fanatikusként nevezik azért, mert igyekszik megmaradni a keskeny úton.

A Krisztust követő ember csodálatos megtapasztalása az, hogy Ura benne él, és Szentleke által tanítja. A Szentleke pedig páratlan, lenyűgöző mű, amelyet Isten Szentleke által inspiráltan írtak a szentírók. Valóban az élet szava, mert felfedi az ember számára az örök élethez vezető egyetlen utat. Óriási hatalom, életformáló erő lüktet benne, mert a testté lett Ige, Jézus Krisztus van benne jelen. Szent, mert Istené – és persze a legdrágább kincsünk is, mert sorai között az élő Úr nyilatkoztatja ki magát.

A Biblia őszinteségében is egyedülálló. Kendőzetlenül tudósít Isten embereinek a bukásairól is. Nyíltan beszél arról, hogy mi lakik az ember szívében. – Látjuk, hogy a Szentírás a legkülönbözőbb emberek legkülönfélébb lelkiületet tükröző megnyilvánulásait valóságosan adja vissza. Számomra ez is hamisítatlanságát bizonyítja.

Természetesen ha olyan emberekről van szó az ígében, akik gonoszul éltek és cselekedtek, az nem jelenti azt, hogy Isten azonosulna velük. Sőt éppen azért írtattak meg a „negatív előjelű” életréteket is, hogy beláthassuk, hová vezet

azoknak az embereknek az útja, akik függetlenedni próbálnak Isten parancsától. Hogy sikerrel járassuk ki Isten iskoláját, szembesülnünk kell a jóval és a rosszal. Így tanuljuk meg, hogy kicsoda Isten és az ember, továbbá megismerjük, hogy micsoda erő vonzásában élünk tér és idő közé feszítve.

Amikor Mózes első könyvében elolvassuk a kigyó, azaz a sátn médiuma és az első asszony, Éva közötti dialógust, akkor pontosan tudjuk, hogy az, amit az ősellenség mond, hazugság. A Szentírásban a valóságnak megfelelően van megörökítve kettejük párbeszéde, de mi tudjuk, hogy Isten szava nem egyezik meg a sátnéval. Igénk azért őrizte meg ezt a beszélgetést, mert Isten rajta keresztül megmutatja számunkra a gonosz egyik döntő jellemvonását: a sátn hazug. Rádásul legyőzött ellenfél, csak éppen annyira fondorlatosak a módszerei, hogy becsapja az emberek fiait. Nagyon fontos, hogy erről tudjunk. Ha nem így volna, nem vehetnénk fel vele sikeresen a harcot.

Úgy gondolom, hogy a bosszúsoltárokkal való gunyoros példálózás is a hazugság atyjának egy trükkje, hogy hiteltelenné tegye a szeretet Istenének szavát. Különösen három zsolta-ros szöveget kell elolvasni azok, akik a Szentírás isteni ihlettségének hitelességét kétségbe vonják: az 58., a 109. és a 137. zsolta-ros.

A Zsolta-ros könyve csodálatos imádságokat tartalmaz, amelyek a legkülönbözőbb élethelyzetekben születtek. Még a „világírodalom gyöngyszemei” megnevezést is kiérdemelték. Nincs kétségem afelől, hogy Isten Szentlekkétől ihletettek, már csak azért sem, mert számtalan prófécia tartalmaznak. Nagyon szeretem a zsolta-rosokat, mert megvizsgálatnak és felüldítenek. Bevallom, hogy szá-

„Új világban élünk, új hatások alatt állunk (...) A változás állandó, s a kérdés nem az, el- lenállunk-e az elkerülhetetlen változásoknak, inkább az: e változásokat az emberek szokásai- nak, törvényeinek és hagyományainak tiszte- letben tartásával vigyük-e végbe.”

Benjamin Disraeli

Nincsenek már gombafejű beatrajon- gók. Eltűnt a hetvenes évek napjainkban talán enyhén romantikusnak tűnő hip- pikorszaka is. A múlté lett a punkok és a diszkók világa egyaránt, de a pár éve még mindig népszerűnek számító rock is veszített vonzerejéből. A babos kendő és a bődzseki viselése ugyanúgy hagyó- mányörzésnek minősül már, mint a Be- atrice-számok hallgatása...

Ma már nem a fiatalok azok, akik kü- lönböző „underground” viselkedési for- mákkal lázadnak a korszellem ellen – épp ellenkezőleg. Ők azok, akik lázadás helyett a leghamarabb és a legnagyobb arányban kaptak rá az új világrend, a multikulturalizmus izére. A multikultú- rában felnövő fiatalnak természetes, hogy ugyanolyan ruhában, ugyanolyan gyors- éteremben ugyanolyan „junk foodot” (magyarra fordítva az angol szlenget: „szemétkaját”) fogyaszt, mint kortársai Londonban, Párizsban, New Yorkban vagy éppen Pozsonyban. Tisztelet a ki- vételnek: azoknak, akik számára to- vábbra sem divatos az amerikai életér- zés, a Kóla, puska, sült krumpli világa, a

momra a „bosszúsoltárok” sem rém- zsolta-rosok. Ismerve az emberi lélek árny- oldalait, nem tartom túlzónak őket.

Az imádság Isten és ember párbeszé- de. Döntő, hogy az Úr előtt ne alakos- kodjunk, ne viseljünk álarcokat. Ki az közöttünk, aki igazságtalanul szorongat- tott helyzetben ne kiáltott volna már bosszúért Istenhez? Legyen áldott az Úr neve, ha miután elpanaszoltuk előtte sérelmeinket, és kiöntöttük neki a szívün- ket, megtapasztalhatjuk azt, hogy lelki- gondozásába vesz bennünket, és meg- győz minket a jóról! Mert Jézustól való- ban azt tanultuk, hogy szeressük még az ellenségeinket is. De nyugodtan valljuk csak be, hogy ezt megvalósítani ember- feletti feladat, és csakis Isten Szentleke tehet képessé rá bennünket.

Mennyi igazságtalanság elkerülhető lenne, ha – bosszúállás helyett – Isten előtt tárnánk fel keserűségünket, ugyan- akkor ellenfeleinkkel olyan nemes és nagylelkű módon bánánk, mint Dávid (az ő nevéhez fűződik a 58. és a 109. zsol- tá-ros). A zsidók nagy királyáról pedig tud- juk, hogy nem csupán megbocsátott az őt ok nélkül üldöző Saulnak, hanem an- nak halála után még a fiáról is gondos- kodott. (Vö. 1Sám 26,5-9; 24,5 és 2Sám 9,1-11.) A 137. zsolta-ros 8. versének meg- döböntő kijelentése pedig egy betelt prófécia. Mivel a babiloniak igazságtala- nul bántak a választott néppel, rettene- tes ítélet sújtotta őket. A sziklához vá- gott csecsemők halálsikolya jelezte ször- nyű pusztulását. De biztos vagyok ab- ban, hogy egyetlen jóérzésű bibliaforga- tó ember sem olvassa ezt úgy, mint egy helyénvaló imakéret. Ezért biztosak le- hetünk benne, hogy Bibliánkban nincs zsolta-rosra komponált bosszúvágó.

Szívemből kívánom Önnek és min- den kedves olvasómnak, hogy szeresse és tanulmányozza többet Isten igéjét, mert az valóban az élet beszéde. Félteni pedig nem kell, mert legyőzi minden kritikusat.

■ SZŐKÉNÉ BAKAY BEATRIX

Leveleiket „Lelki segély” jelleggel várjuk szer- kesztőségünk címére. Kérjük, jelezzék, hozzájár- ulnak-e ahhoz, hogy a leveleikre adott válasz lapunkban is megjelenjen.

Keresztény alternatívák – alternatív kereszténység

SZÓSZÓRÓ

Ifjúságirovat-gazda: Balog Eszter

mindenholnan áradó, tévedésből sza- badságnak nevezett kultúra- és érték- rend-keveredés.

Korunk embere kitermelte magának azt a fajta jelent, mely nem a múlt örök- ségéből táplálkozik, hanem uniformizál- lással törekszik a közösség kifejezésére. Európát már nem a keresztény érték- rend vagy a történelmi múlt köti össze, hanem a gyorséterem-hálózatok, diva- tos ruhamárkák s nem utolsósorban a bevásárlóközpontok Belfasttól Bukares- tig szinte teljesen azonos árukínálata. Ezen lehet tétlenül szomorkodni, vagy saját tehetetlenségünket felismerve ser- vilisen örömtől színelni. Ám úgy is lehet cselekedni, ahogy azok a fiatalok tesz- nek, akik már megcsömörlöttek az uni- formizált, a marihuánától és másfajta drogoktól elbutított agyú, nihilista felfo- gású kortársaiktól.

Vannak fiatalok, akik mernek a kor- szellemtől és kortársaiktól egyaránt füg- getlenül alternatívák lenni. Az alternatív fiatalok mernek nemet mondani a mul- tikultúra mesterséges viselkedési szoká- saira; veszik a bátorságot, hogy szembe- menjenek kortársaik többségének világ- nézetével. Le a kalappal előttük!

Az alternatív fiatalok helyzete sok szempontból rokonítható a keresz- tény egyházak helyzetével. Ahogy ki- sebségbe kerültek a drogokra, a mér- tetlenül alkoholfogyasztásra és a nihi- lizmusra egyaránt nemet mondó fiata- lok, ugyanúgy drámaian csökkent a keresztény értékek alapján gondolko- dó és cselekvő emberek száma Ma- gyarszágon (lásd: *Evangelikus Élet*, 2005/39. szám).

Többen áhíttattal gondolnak vissza azokra a történelmi időkre, mikor a keresztény gondolkodásmód az embe- rek hétköznapijában is megmutatko- zott, de fájó szívvel be kell ismernünk: ma a keresztény értékrend jóval kisebb hatással van a közgondolkodásra a multikulturális világban, mint némely korábbi időszakban. Mindezek ellené- re azonban nem szabad elfelejteni, hogy az egyház nem önmagáért van – szerepe nem is saját hatalmának vagy befolyásának erősítése. Jézus Krisztus tanítványainak minden időben ugyan- az a feladatuk, függetlenül a korszel- lemtől: tanúságtételt a Megváltó és az evangélium mellett.

A jelenlegi helyzet egészen más hoz- záállást követel meg, mint korábban! Fel kell ismernünk, hogy a globalizálódó vi- lágban más kihívásokkal kell az egyház- nak szembenéznie, hiszen a történelmi felekezeteknek, sőt magának a vallásos- ságnak is egész más a társadalmi megíté- lése. A multikulturális társadalomban nem épp az lenne az egyház feladata, hogy megmutassa, tud másmilyen lenni, mint a világ?

Vizsgáljuk meg, mit tesznek az alter- natív fiatalok, akik a maguk közegében ugyanúgy a perifériára kerültek, mint az egyház és tagjai: megpróbálnak mások lenni, mássá válni, mint amit a kortársak elvárának tőlük. (Fontos megjegyez- nünk, hogy az ilyen értelemben vett „másság” – ellentétben a neoliberális ál- lásponnal – nem rokonítható a devian- ciával. Az alternatív viselkedési forma olyan, a többségtől eltérő hozzáállást je- löl, mely úgy határozza meg önmagát a korstílusnak szemben, hogy ezzel senki érzékenységét nem sérti.)

Négy olyan fontos terület van, ahol e sorok írójának véleménye szerint a ma- gyarszági történelmi felekezeteknek – közöttük természetesen a magyar evan- gelikusoknak is – alternatívát szükséges nyújtania a modern világgal szemben.

Az első – és talán legfontosabb – ilyen terület a nemzettudat kifejezése. A glo- balizált világban egyre kisebb az értéke a szélsőségektől mentes, őszinte hazaszere- tetnek. A magyarországi protestantiz- mus számos történelmi korban a ma- gyar nemzet megmaradásának záloga volt. Ne utasítsuk el kapásból azt a lehe- tőséget, hogy a 21. században – a török idők mintájára – újra a protestantizmu- son (vagy esetleg egy mélyebb katoli- kus-protestáns összefogáson) alapuló nemzeti öntudat lehet az alternatívája a gyökertelen, globalizált fogyasztói szem- léletnek.

A második ilyen terület az újonnan felmerülő társadalmi kérdések megvála- szolása. A közelmúltban is sok társadal- mi vita bontakozott ki; elég, ha a kettős állampolgárság ügyére gondolunk. Az egyház tagjai esetenként tartózkodnak a társadalmi-közéleti vitákban való véle- ménnyilvánítástól, mert hazánk politi- kai pártjai a legtöbb esetben egymással szemben foglalnak állást ezekben a kér- désekben. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy az egyház a Szentírás szavait köz- életi vitákban is képviselje, függetlenül attól, hogy az adott helyzetben melyik politikai párt álláspontja áll a legköze- lebb a Bibliában megfogalmazottakhoz. A Magyarországi Evangélikus Egyház példát mutatott: a kettős állampolgárság kapcsán mert politikai pártoktól függet- lenül az „igen” pártjára állni. A jelen nagy vitában (például az egyetemiek házassá- gával vagy az abortusztabletta forgalomb- a hozatalával kapcsolatban) is szükséges lesz, illetve volt az egyház vezetőinek megfontolt, az Úr igéjén alapuló kinyilat- koztatásaira!

A harmadik lehetőség: az oktatás. Az érettségibotrány kapcsán is megmutat- kozott, hogy a teljesítménycentrikus ok- tatási szemlélet mennyi veszélyt rejt ma- gában. E sorok írójának véleménye az, hogy nem a magas tanulmányi elvárásó- kat megfogalmazó, úgynevezett „poros- módszerrel” oktató általános iskoláknak és gimnáziumoknak van jövőjük. Újra előtérbe kell, hogy kerüljön az oktatás – tehát a lexikális tudásanyag továbbada- s – mellett a nevelés is. Mindezt azért, hogy ne csak tanult, de emberileg is megfelelő útmutatást kapó diákok felvé- telizhessenek az egyetemekre, főiskolá- ra – ahol aztán szakirányú ismeretei- ket úgyis bővíthetik. A társadalom ré- széről talán jogos igény, hogy az egyhá- zi, keresztény oktatási intézményekben gyökeresen más hozzáállással találko- zanak, mint a „világi”, önkormányzati iskolákban – az oktató-nevelő munka stílusában és céljaiban is...

A negyedik terület a zene. A muzsika az evangélium terjesztésének az egyik leghatásosabb eszköze. A sok esetben szegényesnek mondható – mindazonal- tal roppant népszerű – szekuláris könnyűzenével szemben is lehet alter- natívát nyújtani.

Arról hosszasan lehetne vitatkozni, hogy a világi zenétől csak tartalmilag vagy formailag is különbözzön-e az egy- házi zene. Amíg azonban sem az egyhá- zi könnyű-, sem a komolyzene hívei nem kívánnak kizárólagosságot, addig e vitának nincs helye. A lényeg, hogy a szekuláris mondanivaló helyett – me- melyek sablonosságáról bárki megbizo- nyosodhat, ha bekapcsolja a rádiót – a krisztusi mondanivalót énekeljük, akár reformáció korabeli korállal, akár ígé- nyos modern könnyűzenével.

Periférián lenni – újszerű feladat az egyház számára. Luther Márton megfo- galmazása szerint az egyház a Jézus Krisztusban hívők közössége. Az egy- ház egyetlen tagjának sem szabad tét- lenül várnia, hogy az evangélium „ma- gától” terjedjen a változó világban. Mindannyiunk közös felelőssége az al- ternatív utak keresése, amelyek járva teljesíthetjük az egyház feladatát – mert az egyház feje, Jézus Krisztus ezt várja tőlünk.

■ CHLDAEK TIBOR

FIZESSEN ELŐ LAPUNKRA!

HIRDETÉS

Téli tanfolyam a Kántorképző Intézetben

A Kántorképző Intézet 2005/2006-os tanévi téli tanfolyama november 5-én, szombaton kezdődik a 10.30-kor tartandó megnyitóval.

A tanfolyam húsz, szombati tanítási nappól áll (a záróvizsga várható időpontja 2006. április 1.), helyszíne a főtí Mandák Otthon (2151 Fót, Berda J. u. 3., tel.: 27/538-305 vagy 27/538-306).

Jelentkezni a fenti címen lehet október 31-ig. Főleg azokat a fiatalokat hívogatjuk, akik a nyári tanfolyamok valamelyikén jó előképzettséget szereztek már – ne vesszen kárba az eddig befektetett energia! Kérjük, hogy az új hallgatók mellékeljenek a jelentkezéshez lelkesítő ajánlást és egy, az eddigi zenei tanulmányaikról szóló rövid beszámolót.

A tanfolyamon oktatott tárgyak: *egyházi ének, harmónium-, illetve orgonajáték, szolfézs-zeneelmélet*; az oklevél megszerzésére készülő hallgatóknak: *karvezetés, liturgia, orgonaismeret*. Felvételi vizsga nincs, minden hallgatóval a saját szintjéről indulva igyekeznünk foglalkozni.

A tanfolyam részleteiről *Bence Gábornál* is érdeklődhetnek (tel.: 20/824-4524). A részvételi díj 17 000 Ft (az ebéd költségeit is magába foglalja), mely két részletben is fizethető. Kérjük a hallgatókat küldő gyülekezeteket, hogy lehetőségük szerint támogassák jövőendő kántoraikat legalább útiköltségük megtérítésével. A gyülekezet vezetőségének kérésére – indokolt esetben – lehetőségünk van arra, hogy az országos egyház anyagi támogatását kérjük.

A Kántorképző Intézet vezetői

HIRDETÉS

„Vegyetek Szentleket!” Találkozás – öröm – erő címmel az Északi Evangélikus Egyházkerület találkozózt szervez a budai várnegyedben november 12-én, szombaton. A találkozó 10 órától körülbelül 16.30-ig tart. Az evangélikus templomban (L. Táncsics M. u. 28.) igehirdetések, az önkormányzat épületében (L. Kapisztrán tér 1.) előadások és fórumok, a katolikus gyülekezeti teremben (L. Országház u. 14.) zenei és gyermekprogramok várják az érdeklődőket. Az egyházkerület szerény ebédet biztosít.

Ebédre jelentkezni október 31-ig lehet a budavári lelkesítő hivatalban írásban (L. Táncsics M. u. 28.), telefonon (1/356-9736) vagy e-mailben (cím: budavar@lutheran.hu). A szervező Budai Egyházmegye és a vendéglátó budavári gyülekezet nevében sok szeretettel hívjuk és várjuk az egyházkerület népét.

„Aki igazságra és hűségre törekszik, életet, igazságot és megbecsülést talál.” (Péld 21,21)

Elhunyt Komoly Sámuelné, született Sallai Irma (1921–2005)

Türellemmel viselt szenvedés után – 2005. október 9-én – a kistarcsai Evangélikus Papnék, Johanna Szeretetotthonból hazatért teremtő Urához Komoly Sámuelné, Irmuska.

1921. április 5-én Magyarbányhegyesen született, 1951-ben házasságot kötött Komoly Sámuel evangélikus lelkésszel, akinek hű és igazságra törekvő társa volt a szolgálásban 1951-től 1963-ig Kisapostagon, 1963-tól 1975-ig – férje haláláig – Makón.

1993. május 12-én költözött otthonunkba, ahol ugyancsak igazságra és Isten iránti hűségre törekedett, ezért mindannyiunk szeretete és megbecsülése övezte. Rendszeresen tartott áhítatokat, és látogatta azokat, akik nem tudtak részt venni az alkalmakon. Mindig vigasztalt, bátorított, békítet a lakótársak között. A kerünknek nincs olyan szeglete, amely ne viselné Irmuska keze nyomát. Nagy hozzáértéssel, türellemmel nevelgette, locsolta, metszette a virágokat, rózsákat, örökzöld növényeinket. Rendszeresen járt konferenciákra, például – amíg egészsége engedte – a diakonissza anyaházba is minden hónap első szombatján.

Komoly Sámuelné, Irmuska hamvasztás utáni búcsúztatása a kistarcsai otthonban lesz október 28-án, pénteken 15 órakor istentisztelet keretében.

Isten útjai kifürkészhetetlenek...

Ugyanezen a napon, október 9-én hívta haza teremtő Ura Szikora Ilonát (1914–2005), otthonunk másik kedves lakóját, aki a budavári gyülekezetnek volt hűséges tagja sok éven keresztül.

Együtt mentek az örök hazába is, ugyanis Ilonka volt az, akinek Irmuska az áhítatokon elhangzott ígét mindennap elmondta, így vigasztalva őt betegségében.

„Az igazakat megáldja az Isten...” – emlékezetünkben őrizzük őket!

ISTENTISZTELETI REND / 2005. október 23.

Szentháromság ünnepe után 22. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Fil 1,3–11.

Alapige: Mt 18,15–17. Énekek: 466., 79.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) D. Szabik Imre; du. 6. (orgonahangverseny) Balicza Iván; **II., Hűvösvölgyi út 193., Féléb** de. 10. Gyekiczky János; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv.) Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Szent-Iványi Ilona; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstücsk M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Smidélíusz Gábor; de. 11. (úrv.) Cselovszky Ferenc; du. 6. (H-moll mise) Gáncs Péter; **VII., Városligeti fasor** 17. de. 11. (úrv.) Szirmai Zoltán; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. (úrv.) Smidélíusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Smidélíusz András; **Kerepesi út 69.** de. 8. Tamásy Tamásné; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Joób Máté; de. 11. (úrv.) Joób Máté; du. 6. (vespera) Schulek Mátás; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Schulek Mátás; **Magyar tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelekészség)** du. 6. (úrv.) Barthel-Rúza Zsolt; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor** 24. de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Kende György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kende György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamásné; **XIV., Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamásné; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kende K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. Bátorovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere** 11. de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. Kósa László; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. dr. Korányi András; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. dr. Korányi András; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

„Az egyháznak csak Jézus a fundamentoma”

EKE presbiteri hétvége Piliscsabán

► **Öt tételben hallhattak továbbgondolásra készítő előadásokat a mai egyházunk ügyéért felelősséget érző, benne szolgáló presbiterok és más gyülekezeti munkások október 15-én, szombaton Piliscsabán. Immár öt éves gyakorlat ez a tematikus presbiteri hétvége így október derekán a Béthel Missziói Otthonban. Ez alkalommal Győrtől Nyíregyházáig az ország számos részéből érkeztek laikus hittestvérek, hogy aktuális üzeneteket hordozó, személyes hangvételű gondolatokat hallgassanak és vitassanak meg közösen valóban „húsbavágó” kérdésekről. Az előadók az Evangélikusok Közössége az Evangéliumért (EKE) szolgálattevői, illetve felkért lelkészek voltak. Lapozzunk bele a megvitatott tételekbe a teljesség igénye nélkül – a nyitott kérdések az olvasó válaszaira várnak...**

Első tétel: az egyház a kihívottak közössége (I. Ef 1,13–14). *Herkely János*, az EKE titkára az Apostoli hitvallást idézte: „az egyház a szentek közössége”. Szervezet, de láthatatlan közösség is egyben. Célja és feladata, hogy minél többen eljussanak az üdvösségre. Ha az egyház a kihívottak közössége, ekklézia, akkor van „kihívó” is: Isten. S vannak kihívottak, akik vissza is utasíthatják ezt az üdvösséget, de dönthetnek Jézus mellett is. A kihívás elkövetésére jelent; az elhívás nem csoportos, hanem mindig személyes, és nem a vég, hanem a szolgálat kezdete. Az evangélium hirdetése az egyház tagjainak alapvető feladata. A döntő kérdés számomra az, hogy névleges egyháztag vagyok-e, vagy már kihívott az Úr a szentek és igazán hívők gyülekezetébe.

Második tétel: az egyháznak mindig meg kell újulnia (I. Jel 3,1–6). *Győri Gábor* lelkész az ige alapján megfogalmazta, hogy milyennek kellene lennie a 21. század egyházának – annak tudatában, hogy tagjai emberek, így az egyház is mindig egyszerre bűnös és igaz. Csak úgy győzhet, ha állandóan megújul. Ezért ne legyen élőhalott, alvó, cselekedeteiben deficites, ajándékait, küldetését feledő és tisztaságát elvető közösség! A felhívott világban ne felhívott evangéliumot hirdessünk! Az egyház

vitorlájának a kifeszítése a mi dolgunk, de a Szentlélek szele nincs a mi birtokunkban.

Harmadik tétel: az egyház egyetemes, és mégis különböző formákban él (I. Kol 2,16, illetve Róm 14,1–12). *Pintér Győző Tibor* építész a felekezetek közötti kapcsolatot, az ökumené kérdését boncolgatta, választ keresve ezekre az alapvető problémákra: Hogyan tekintünk a többi keresztény felekezetre? Mi az a lényeges tanítás, amelyben egynek kell lennünk? Hogyan lehet a különbözőségek ellenére együtt szolgálni az Urnak? Előadásából az időtálló válaszokat is megtudhatták a résztvevők: az egyház szent, egyetemes és apostoli. Jézus imádkozik az egységért, s a mi feladatunk is, hogy Krisztus testének az egységén munkálkodjunk, mert ő a fundamentom, ahogy azt az EKE-énekeskönyv 37. énekének címadó verssora is megfogalmazta. A mi küldetésünk, hogy szeretettel, nyitottsággal, türellemmel fogadjuk el egymást, s kölcsönös egyetértésben azokra a dolgokra törekedjünk, amelyek a békességet szolgálják.

Negyedik tétel: az egyház a földön reménységben él (I. Róm 8,23–25). *Nagy Miklós* gyülekezeti munkatárs bibliai igékre alapozva szolt arról, hogy a mi egyházunk nem a megvalósult Isten országa, mert ő nem itt fog uralkodni a vi-

lagon. Viszont Isten országa, királyi uralma már elkezdődött az övéiben, de teljességre majd csak az új földön és égen jut, amikor Krisztus újra eljön a világra. A hit hőseit említette a reménység példáiként. A mi reménységünk akkor nem hamis, ha alapja egyedül Krisztus, az egyház Ura.

Ötödik tétel: Jézus szava: „Meddig szenvedlek még titeket?” (I. Mk 9,14–29) *Pintér Károly* nyugalmazott lelkész a záró úrvacsorai istentiszteleten a vasárnap evangéliuma alapján Jézus panaszt hangsúlyozta, amely nekünk is szól. Miért érvényes az ő szemrehányása mai, tehetetlen tanítványaira? Akárcsak a tizenkettő, mi is csödben vagyunk, nincs erőnk. Van ugyan nyüzsgés egyházunkban, de nem fakad nyomában élet. A mi népegyházi kereteink között nem találják meg az igazi közösséget a fiatalok, s mi sem tartjuk Jézust valóban Urnak. Az ő számára minden lehetséges, mert neki adatott minden hatalom. A mi hitünkkel van baj! Mindezek ellenére a hívó ember reménységben mégis „kibírja” ezt az egyházat, ahol Jézus jelenlétében élhet, és kiálthat hozzá: „Hiszek, segíts a hitelenségem!” (Mk 9,24) – mert Urunk a mai napig elszenvet, eltűr bennünket.

A jelenlétők Krisztus teste és vére vételekór átélhették az egyház igazi egységét, a Krisztusban hívők közösségét. Mindez erő ad a számukra is az egyházunkban való további szolgálatra, amelyet az elhangzott tanítások fényében még jobban a sajátjuknak éreznek, mert a fundamentomra tekintenek. Mi az egyház? Az említett ének szavaival az összegző, záró tétel így hangzik: „Kihívva minden népből: / Egy nép és s föld előtt. / Egy Úr, egy hit, egy Lélek. / Mi összetartja őt. / Egy szent nevet imád csak, / Egy jelben egyesül, / Egy a dicső remény is, / Melyért küzd s lelkesül.”

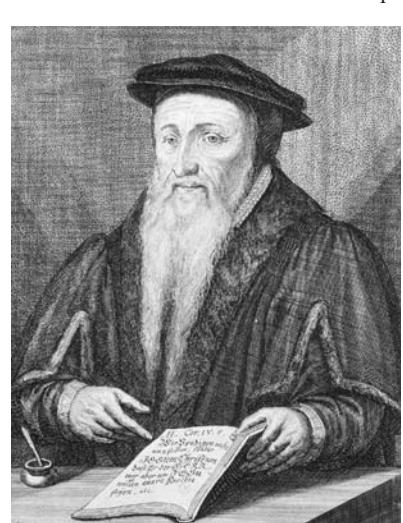
► Lejegyezte: –I–S

A „genfi zsoltáros”

Théodore de Bèze emlékezete

akinek a kérésére törvényesítette házasságát.

Járt Tübingenben, ahol meglátogatta volt nevelőjét, Volmart. Ezt követően, 1549-től a lausanne-i akadémián tanított a reformátor Pierre Viret (1511–1571) munkatársaként mint a görög nyelv professzora; ebben az időben írta legjelentősebb műveit. Viret mellett szoros kapcsolatban állt Kálvinnal és Farellal, akikkel továbbfejlesztették a kálvinista tanokat. 1559-ben meghívást kapott Kálvintól Genfben, hogy a frissen alapított Genfi Akadémia első rektoraként folytassa tanári pályáját. A hosszú évek során több, később nevéssé vált prédikátor került ki a keze alól. Mindemellett sokat utazott, hogy népszerűsítse és terjessze Kálvin tanait Német- és Franciaországban. Kálvin halálát követően (1564) megválasztották a genfi kálvinista egyház vezetőjéül (Moderators). Ezt a tisztséget 1580-ig töltötte be.

csolatban állt Kálvinnal és Farellal, akikkel továbbfejlesztették a kálvinista tanokat. 1559-ben meghívást kapott Kálvintól Genfben, hogy a frissen alapított Genfi Akadémia első rektoraként folytassa tanári pályáját. A hosszú évek során több, később nevéssé vált prédikátor került ki a keze alól. Mindemellett sokat utazott, hogy népszerűsítse és terjessze Kálvin tanait Német- és Franciaországban. Kálvin halálát követően (1564) megválasztották a genfi kálvinista egyház vezetőjéül (Moderators). Ezt a tisztséget 1580-ig töltötte be.

Bèze élénk hitvitázó tevékenységet

folytatott, Kálvin után ő lett a francia hugenották tanácsadója. Részt vett konferenciákon (Poissy, 1561; La Rochelle 1571), és tudatosan sikraszállt a református egyház hitének tisztaságáért. 1586. márciusában ott találjuk a montbéliardi (mémetül Mömpelgard) vallási megbeszélésen, ahol a lutheránus-evangélikus *Jakob Andreae-val* (1528–1590) szemben a református tanokat védelmezte. A híres genfi katolikus püspök, *Franz von Sales* (1567–1622) többször próbálkozott – mindhiába – rávenni őt arra, hogy rekatolizáljon. Bèze tanári pályáját 1598-ban, a lelkesítő szolgálatot pedig két évvel később fejezte be. 1605. október 13-án halt meg Genfben.

Bèze kora egyik legismertebb biblikus tudósa volt. A zsoltárfordító számos szentírási kommentárja mellett különösen fontos az 1551 és 1559 között készült, komoly szövegkritikai munkán alapuló görög Újszövetség-kiadása, amely 1565-től kezdve számtalanszor megjelent. Ez a szövegvariáns lett később a *textus receptus* (az általánosan elfogadott szöveg). E mellett szívügyének tekintette a kálvinizmus rendszeres teológiájának kidolgozását. E program jegyében továbbgondolta és radikalizálta Kálvinnak a kettős predestinációról szóló tanítását és úrvacsoratanát. Az úrvacsorai jegyekben határozottan Jézus jelképes jelenlétét vallotta.

Evangélikus énekeskönyvükben több éneket is találunk neve alatt. Ezek közül talán az egyik legismertebb zsoltárfordításból álljon itt néhány sor befejezésül: „Te benned bízunk eleitől fogva. / Uram, téged tartottunk hajlékunknak! (...) Te voltál, és te vagy, erős Isten, / És te megmaradsz minden időben.” (339.)

■ BLÁZY ÁRPÁD

Misszió a világhálón Rákoskeresztúrról

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Babics Csaba és Bogdányi Gábor

► A Komárom városában élő „Jókainé uram” minden eszközt bevetett, hogy megakadályozza fia, Jókai Mór és Laborfalvi Róza házasságkötését. Az ifjú pár a boldogító igent Rákoscsabán mondta ki. A fiatalok jól mérték fel a helyzetet: a Pesttől húsz kilométerre fekvő falu félreeső hely volt, Jókainé nem értesült fia esküvőjéről. Az egykori Rákos menti falvak ma Budapest XVII. kerületét alkotják. Jóllehet a főváros központja ma vasúttal és BKV-busszal is elérhető, e településrészek helyzete nem sokat változott a nevezetes házasságkötés óta.

Rákoskeresztúr és környéke ma is félreeső, nehezen megközelíthető hely Budapestről nézve. Itt, a XVII. kerületben él Budapest lélekszámában legnagyobb, hitbéli és történeti hagyományaitaiban egyik leggazdagabb evangélikus közössége. Hitéletünk gyülekezetünkben, négy templomunk körül szerveződik. Az alapításának bicentenáriuma 2006-ban ünneplő Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség számára ma a legnagyobb gondot az elvilágiasodás, testvéreink kevés szabadideje és a gyülekezetreszek közötti nagy távolság jelenti.

Előljáróink a múlt század kilencvenes éveiben felismerték a kommunikáció fontos szerepét. Az első olyan gyülekezetek között voltunk, amelyek számítógépes nyilvántartást vezettek be. A testvérgyülekezeteinkkel való kapcsolattartásban döntő szerepe volt és van az elektronikus kommunikációnak. Tíz éve jelentjük meg a *Kereső Szó* című értesítőt, melyet minden Rákos menti evangélikus évente két alkalommal megkap. Értesítőnkkel együtt a Harmat és a Luther Kiadó reklámanyagait is terjesztjük. Gyülekezetünk ugyancsak az elsők között készítette honlapot. Honlapunk egyes részei angol, német, finn, szlovák és orosz nyelven is elérhetőek. A finnországi raumai és noormarkkui gyülekezet is a rákoskeresztúri tapasztalatokat megismerve határozta el, hogy honlapot készít.

A Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség 2004-ben csatlakozott az e-Magyarország-programhoz. Teleházunkat a Bakancsos utcai gyülekezeti teremben nyitottuk meg. Fő célunk a tudásalapú társadalom építésének elősegítése, az informatika népszerűsítése gyülekezetünkben, a teleház közösségteremtő erejének felhasználása a gyülekezetben belüli misszióban, továbbá a nyitás a kerületben élők felé. A teleházat működtető munkacsoport néhány tagja már korábban is részt vett a gyülekezeti újság szer-

kesztésében, kiadványaink gondozásában. A teleház elindítása egyben azt is jelenti, hogy az egyfajta szellemi műhelyként funkcionálhat a jövőben a gyülekezet életében. Az adminisztrátori tisztséget informatikusok és segítők – Burger Erzsébet, Debnár László, Herzog Ferenc, Mukk Csilla és György, Mályi Gábor, valamint a sorok írója – látják el.

A gyülekezet nagy örömmel fogadta a számítógépes tanfolyamokat indítottunk kezdő és haladó szinten. Számos gyülekezeti tag járt és jár tanfolyamainkra. A XVII. kerületben

működő más gyülekezetek tagjai is igénylik e szolgáltatunkat. 2005-ben jelent meg a *Megláttad néped nyomosságát* című kiadványunk, mely a rákoskeresztúri német ajkú evangélikusok egykori betelepülésének, illetve 1945. évi deportálásának állít emléket. Történetük négy televíziós műhelyt inspirált forgatásra. Az internet segítségével sikerült 253 év után először kapcsolatot teremteni a kö-

zösségünket alapító stájer evangélikusok egykori gyülekezetével. Teleházi adminisztrátorunk, Debnár László digitalizálta rákosligeti irattárunkat; munkáját november 13-i templomszentelési ünnepünkön mutatjuk be.

Sok feladat vár még a teleházi munkacsapatra. Állandó feladataink – a működtetés, „PR-tevékenység” – mellett készülünk bicentenáriumnak megünneplésére. A *Kereső Szó*ban publikáló gyülekezeti tagjaink – Eslényi Ákos, Gyarmathy Dezső, Kósa László, Marschalkó Gyula, Mirák Katalin, Wiszkidenszky András, Tóth Péter, Zászkaliczky Pál –, valamint a teleház munkatársai jelentős munkát végeznek gyülekezetünk múltjának kutatásában, ismertetésében. 2006-ban tervezzük megjelentetni dr. Kósa Pálnak a *Rákoskeresztúri Evangélikus Egyházközség* című, eddig csak az interneten publikált könyvét. Gyülekezetünk megalapításának 200. évfordulóján egy újabb honlapot szeretnénk in-

dítani. Az évfordulóra kétszáz magyarországi és kétszáz külföldi keresztény közösség gondolatait, üdvözlőit jelen-tetnénk meg.

Interneten való jelenlétünk, gyülekezetünk tagjainak a postaládájában fellelhető kiadványaink missziós feladatokat látnak el: korunk eszközeinek alkalmazásával dicsőítjük Krisztust!

■ LÉRÁNT ISTVÁN

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

A diakóniai teológia közelmúltja és a jövő teológiája a magyar evangélikusságban

Ebben a témában tartotta idei teológiai konferenciáját Piliscsában szeptember 1–3. között a Külföldön Élő Magyar Evangélikus Lelkigondozók Munkaközössége (KÉMELM). A májusban kiküldött értesítő és meghívó így jelölte a konferencia célját (*Szó szerinti idézet – A szerk.*): „A KÉMELM részéről a diakóniai teológia olyan értelmű lezárása, hogy a nyár végén megjelenő Vajta Vilmos – a témával kapcsolatos – könyvének magyar fordítása révén, ill. annak tartalmi háttérével teológiai összegezést nyújtunk a KÉMELM, illetve az általunk felkért előadókkal.” Ugyanakkor kerestünk alkalmat arra is, hogy testvéri közösségünk első elnökének, Vajta Vilmosnak a nemzetközi és magyar jelentőségéről szóljunk.

E helyen – a későbbiek megértése miatt is – néhány alapvető megjegyzés kínálkozik. Az első az, hogy ezen alkalom a külföldi, illetve a nyugat-európai magyar evangélikus szolgálat soros teológiai alkalma volt, hiteles magyar, külföldi és magyarországi teológusok felkérésével, beleértve a három hazai evangélikus püspök szolgálát is. A második megjegyzés felfigyeltet a konferencia témájára, hangsúlyozva azt, hogy a kérdéssel kapcsolatos gondolkodásunk nem bezártan próbálta értékelni a konferencia vállalt feladatát, hanem a magyar evangélikusság egészét érintően. Mindebből következik a harmadik tézis, nevezetesen az, hogy a legnagyobb tévedés lenne az a felfogás, amely KÉMELM-tagok és mások felosztásában próbálná értékelni az alkalmat. A konferencia egysége, disszonancia nélküli közösségi szelleme a hozzávetőleg harminc résztvevő számára is érezhető volt. Mindezzel csupán a magunk teológiai, dialógusra mindig kész, erkölcsi nyitottságát próbálom érzékelteni.

A fentiek előrebocsátása után teszek néhány megjegyzést Frenkl Róbert írásaira, melyek az *Evangelikus Élet* szeptember 11-i és október 2-i számában jelentek meg *Egy lettünk rendszer „teológiája”*, illetve *Még egyszer a diakóniai teológiáról* címen. E két, ironikus és védelemre kerülő írás közül az első sajátos módon és nehezen érthető humor jegyében tesz észrevételeket a KÉMELM konferenciájáról. A második pedig cáfolat Ittész János püspöknek a *Többszörösen megnyúzott és mégis eleven róka esete – Reflexiók dr. Frenkl Róbert írására* című cikkére, amely szintén az október 2-i számban volt olvasható. Ezen utóbbi írást is röviden értékelem.

Ittész János reflexióit jónak, Frenkl Róbert szóhasználata szerint is, megszívlelendő gondolatoknak tartom. Örülök, hogy az egyházat féltő és védő, hiteles tanú biztonosságával igyekezett összegezni észrevételeit. Szeretném reményemet kifejezni, hogy ez a disputa a lényegre koncentráva a kérdéses Vajta-könyv mielőbbi megjelenését, valamint a hazai egyház részéről egy olyan teológiai fórum, konferencia létrejöttét fogja eredményezni, amely választ ad arra a sarkalatos kérdésre, melyet a múlt évi METT-konferencián tartott előadásomban (*A diakóniai teológia nyugati megítélése*) vettem fel: hogy tudniillik mikor lesz a Magyarországi Evangélikus Egyháznak teológiai bátorsága és erkölcsi integritása ahhoz, hogy találkozzék a maga múltjával.

Frenkl Róbert október 2-i írásában (*Még egyszer a diakóniai teológiáról*) az alapkérdésről így fogalmaz: „Nem tettem mást, mint hogy összegeztem a már 1989-ben kialakított véleményemet...” Feltehetően a *Lelkipásztorban* megjelent, vele készített interjúról van szó, amely korábban németül látott napvilágot a *Lutherische Monatshefte*-ben. Zavaró, hogy a magyar szöveg nem fedi a német szöveget még címében sem. Németül ugyanis így szól: *Was heist „Theologie der Diakonie?”*, míg ennek a magyar megfelelője: *A szerzet légkörében*. A kérdés nemcsak az, hogy körülbelül harminc helyen több és más van a magyar szövegben, mint a németben, mintegy tizenöt helyen pedig kevesebb, azaz hiány, hanem alapvetően az, hogy melyik interjúszöveg tekinthető hitelesnek és a megírt októberi cikk alapján? Tudniillik ha az alap labilis, a konzekvencia is azzá válik.

Valóban örültem Frenkl Róbert jelenlétének a konferencián. Nyilván elfoglaltsága miatt tudott csak később érkezni, és jóval a befejezés előtt távozni. Ez természetesen érthető. Viszont amit igazán hiányoltunk, tulajdonképpen az, hogy ottléte alatt – tőle teljesen szokatlan módon – nem vett egyetlenegyszer sem részt a beszélgetésekben, az előadásokkal kapcsolatos véleménynyilvánításokban. Ez azért kár, mert hasznos gondolataival a konferencia természetes miliójában találkozhattunk volna, az általunk kézenfekvőnek tartott nyílt és testvéri véleménycserében. Erről a hozzáállásról ő maga is így nyilatkozik második cikkében: „Csak a nyílt, őszinte beszéd segít a baj orvoslásában.”

Örömmel és szívesen vállalom ezt a mondatot. Ennek legyen bizonyossága a munkatársaim és magam nevében tett fenti összegezés. Urunk kegyelme, vezetése és áldása legyen mindannyiunkkal.

PÁTKAI RÓBERT (London)

Köszönöm Pátkai Róbert összegzését. Cikkemben a *Lutherische Monatshefte*-ben megjelent interjúra hivatkoztam. Természetesen vállalom a *Lelkipásztorban* közzét interjúját is. Pátkai Róbert fogalmazása azonban pontatlan. Nem a *Lelkipásztor*-interjú jelent meg korábban a *Lutherische Monatshefte*-ben, de fordítva sem igaz. Két interjúról van szó, a szellemiségük, a következtetések azonosak. Köszönöm, hogy utólag is hiányolta a KÉMELM elnöke véleménynyilvánításomat; ha ez ott hangzott volna, bizonyára aktívabb lettem volna. Ezt igyekeztem cikkeimmel nagyobb nyilvánosság előtt pótolni. Ezúton is elnézést kérek, ha akár a humor, akár bármi más bántó lett volna.

FRENKL RÓBERT

Déli harangszó

Ezen a héten minden délben az uraiújfalu evangélikus templom harangja szól a Kossuth rádióban. Uraiújfalu Sárvártól tizenöt kilométerre északkeletre, a Rába bal partjától öt kilométerre fekvő Vas megyei község.

A település neve a honfoglalást idézi. Eredetileg Urajinak hívták, és csak a legenda köti Koppány törzsfőhöz. Az viszont bizonyos, hogy Uraj alapítója vagy egy nemzetségfő, vagy egy nagycsalád vezetője volt. Egy 1221-ben készült oklevél szerint a Ják nemzetség birtoka volt, ahol új falu épült, és ezt Uraj földjének nevezték. A középkorban a Ják, a Niczky és a Bezerédj család birtokaként tartották számon, a szomszédos Szentivánfa településsel együtt. Újfalua a 18. századtól a környék evangé-

likus központja volt; lelkesze hat környékbéli település lakóinak a lelkipondozását is ellátta.

Itt született a 19. század elején *Bezerédj Amália* író, akinek nagy szerepe volt az első hazai falusi kisdiedvők megszervezésében. Ugyancsak a falu szülötte *Szelestey László* költő, ügyvéd. Itt volt evangélikus esperes és táblabíró az irodalmár, folyóirat-szerkesztő, színház-szervező *Döbrentei Gábor* az édesapja, *Döbrentei Lajos*.

Az uraiújfalu impozáns barokk evangélikus templom 1784-ben épült. Tornyában három harang lakik. A délidőben megszólaló nyolcvanhat kilós harangot *Seltenhofer Frigyes* és fiai soproni műhelyében öntötték 1912-ben.

► Forrás: Rtv Részlet

BÉRES Az egészséges emberért

Korunk néma járványa

Október 20. a csonttritkulás világnapja. A „néma járvány” az utóbbi évtizedekben kiemelkedő, egyre növekvő népegészségügyi problémává vált. Világszerte több millió embert sújt ez a betegség, amellyel hazánkban is a lakosság 7-10 %-a küszködik.

A csonttritkulásnak számos oka lehet. Bizonyos emberek örökletesen hajlamosak a betegsége, de elkerülhető a kialakulását a hormonháztartás zavara, bizonyos gyógyszerek szedése, a testmozgás hiánya, a gyakori fogókúra, a napfényen töltött kevés idő és a kalcium-, illetve D-vitamin-szegény táplálkozás is.

A tünetek alig észlelhetők, ezért is nevezik a csonttritkulást „néma járványnak”. Negyvenéves kor után elkezdődik a csonttömeg csökkenése, a csontok veszítenek sűrűségükből, és ez bizony komoly következményekkel járhat. A csontok törékenyek lesznek. A betegség pedig igen gyakran csak akkor derül ki, amikor eltörik valamelyik csont.

Ha már kialakult a betegség, a kezelésének elsődleges célja a további állapotromlás megakadályozása és a csonttörések kockázatának csökkentése. Hazánkban a csonttritkulás kezelésére számos – receptköteles – készítmény kapható, melyeket a szakemberek betegek kezelésére nagy biztonsággal

alkalmazhatnak. Ezen készítmények a kalcium csontba történő beépülését segítik elő. Azt azonban kevesen tudják, hogy az egyébként kitűnő vényes készítmények alkalmazása kevésbé hatékony akkor, ha a beteg a csontképzéshez alapvetően szükséges kalciumból keveset fogyaszt!

A csonttömegük fenntartásához a felnőtteknek napi 1000 mg, a változókorban lévőknek 1500 mg kalciumra lenne szükségük. A hazai táplálkozási szokások alapján számolt átlagos kalciumbevitel azonban Magyarországon nem haladja meg a napi 500-600 mg-ot, amely jóval elmarad a napi ajánlott mennyiségtől. Ezért a Béres kutatói kifejlesztették a *CalciviD* filmtablettát, amely az ajánlott napi dózisban együtt tartalmazza a kalciumot és az annak felszívódását segítő D-vitamint. A *CalciviD* filmtablettát minden negyven év feletti hölgynek ajánljuk a megnövekedett kalciumigény kielégítésére és így a csonttritkulás megelőzésére, illetve a már csonttritkulásban szenvedő betegeknek a gyógyszeres terápia kiegészítő kezelésére. Figyeljünk oda jobban, hiszen a csonttritkulás érdemben javítani sajnos már nem lehet, ezért mindent el kell követni azért, hogy a bajt megelőzzük, illetve ha már kialakult a betegség, akkor lassítsuk a folyamatot.

A *CalciviD* filmtabletta vény nélkül kiadható gyógyszer.

A kockázatokról és a mellékhatásokról olvassa el a betegájékoztatót, vagy kérdezze meg kezelőorvosát, gyógyszerészét!

Káté a határon túlra
– adományozóval

06-81-330-220

Egy hívás – és valakit megajándékozott! A hívás díja 400 Ft + áfa.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A Hévízgyörki Evangélikus Egyházközség szeretettel meghívja Önt és kedves családját október 23-án a dr. h. c. Dóka Zoltán evangélikus lelkész halálának ötödik évfordulóján tartandó megemlékezésre és emléktábla-felavatásra. Az alkalom 15 órakor a temetőben kezdődik, ahol a lelkész síremlékénél Ittész Gábor nyugalmazott lelkész tart megemlékezést. Majd a parókiánál Ittész János püspök felavatja az emléktáblát, végül a templomban Isó Dorottya lelkész úr igehirdetési szolgálatával és Szita István lelkész gondolataival fejeződik be a nap.

Október 29-én, a reformáció ünnepét megelőző szombaton 11 órakor kerül sor a SAPARD-forrásból felújított hácsi evangélikus templom újrászenteselési hálaadó istentiszteletére, majd az azt követő ünnepi közgyűlésre. Először szólal meg templomunk újonnan öntetett nagyhangja is. A szenteselést végzi és igehirdetéssel szolgál Ittész János, egyházkerületünk püspöke. Sok szeretettel hívünk és várunk minden érdeklődőt a hálaadás alkalmára és az azt követő állófogadásra.

Orgonazenés áhítat lesz október 30-án, vasárnap 18 órakor a Deák téri evangélikus templomban Zászkaliczky Tamás orgonaművész közreműködésével. Műsorán J. S. Bach és régi mesterek művei szerepelnek.

Értesítjük kedves olvasóinkat, hogy a Luther Kiadó könyvesboltja közvetlen telefonszámot kapott: 1/411-0385.

Következő számunkból:
HUSZÁR GÁL
A vándoromdász püspök

A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet köszönetet mond mindazoknak, akik a 2004. évi személyi jövedelemadójuk 1 százalékaival a magyar segélyszervezet működését támogatták. A felajánlásokból befolyt 7 958 869 forintot a segélyszervezet magyarországi szociális intézményeinek működtetésére fordította.

A Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat Alapítványa köszönetet mond mindazoknak, akik a 2004. évi személyi jövedelemadójuk 1 százalékaival a Magyar Ökumenikus Szeretetszolgálat Alapítványt támogatták. A felajánlásokból befolyt 6083 forintot az alapítvány működési költségekre fordította.

Isten iránti hálával és örömmel adjuk hírül, hogy D. Székely Imre püspök október 30-án fél 11-kor felszenteli az Encsen felépült új evangélikus templomot. Ünnepi istentiszteletünkre mindenkit szeretettel hívünk és várunk. Kérjük a gyülekezeteket, hogy október 30-án az istentiszteleten imádságban gondoljanak ránk.

A Kertvárosi Evangélikus Templom, Szociális és Közösségi Központ Építéséért Alapítvány (adószáma: 18809309-1-15) kuratóriuma köszönetét fejezi ki mindazoknak, akik a 2004. évi adójuk 1%-ával támogatták az alapítványunkat. A befolyt 235 001 forintot a szociális és közösségi központ tervezéséhez használjuk fel. Köszönjük a támogatást, és kérjük, ezután is segítsék alapítványunkon keresztül terveink megvalósítását!

Köszönettel a kuratórium nevében:
Varga András kuratóriumi elnök

A Határon túli testvéreinkért jótékonyági koncertek sorozatában Bálint Eszter oboastjét hallhatjuk október 23-án 17 órai kezdettel a pestszentlőrinci evangélikus templomban.

Közreműködnek: Bálint Nóra – fuvola, Bálint Ádám – klarinét, Bálint József – klarinét, Bálint Ágnes – orgona. Igét hirdet Bálintné Varsányi Vilma.

A belépés díjtalan, a határon túli árvízkárosultak javára önkéntes adományokat gyűjtünk. A koncert helyszíne: Budapest XVIII. ker., Kossuth tér 3. Megközelíthető a 3-as metró Határ úti állomásától az 50-es villamosal (a 12. megállónál kell leszállni).

A pilisi evangélikusok Erős Vár Alapítványa a 2004. évi szeptember 1%-ából 404 122 Ft összegű támogatást kapott. Az összeget az evangélikus ifjúsági munka színvonalának emelésére fordítottuk színpad létesítésével és hangtechnikai berendezés vásárlásával. Támogatásukat köszönjük.

EvÉlet a neten:
www.evelet.hu

APRÓHIRDETÉS

1945 előtti könyveket, könyvtárat vásárolnánk. Tel.: 1/340-8016.

Templomok, templomtornyok, villámvédelmi rendszerek tatarozása, újjak építése. Megkeresésre referencialistát küldünk. Bede László építőipari vállalkozó. 6000 Kecskemét, Győzelem u. 6. Tel.: 30/943-5089.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Ne tervezetek egymás ellen magatokban semmi rosszat! Zak 7,10 (Kol 3,14; Mt 18,21–35; Fil 1,3–11; Zsolt 20) A tervezés alapjában véve pozitív tartalommal bír a szót. Egy mérnök lenyűgözően szép épületeket tud tervezni. Egy fiatal pár közös életútjuk indulásakor szép és felhőtlen jövőt tervez magának. Szabadságunkra készülve élményekben gazdag utazást tervezünk. Az ember bűnös indulata azonban sajnos ezt a szót is negatív tartalommal töltötte meg. Sok esetben tervez valaki rosszat a másik ellen. Hiú ábránd, hogy csak jó dolgokat tervezünk? Legalább közöttünk, közöttetek így legyen!

Hétfő

Az Úr szeretetével tele van a föld. Zsolt 33,5 (ApCsel 14,17; Hós 12,1–7; Lk 17,20–37) Milyen vakon is járunk a világban! Nincs szemünk a teremtett világ ezernyi csodáját észrevenni, amelyek pedig mind-mind az Úr szeretetét mutatják. „Láss, ne csak nézz!” – énekelte az egykor méltán népszerű zenekar. Vedd észre: az Úr ezen a világon mindent érted és neked teremtett.

Kedd

Tudom, merész dolog, hogy szólok az én Uramnak, bár én csak por és hamu vagyok. 1Móz 18,27 (ApCsel 10,31; Jer 19,1–4.10–13; Lk 18,1–8) Ábrahám Sodomáért könyörög. Mit könyörög! Erőszakosan alkudozik! Merész dolog Istentől olyan kitartóan, szinte erőszakosan kérni, ahogy Ábrahám teszi? Fél-e egy kisgyermek az édesapjától, amikor valamit nagyon szeretne? Nem áll-e bátran elébe, és nem kéri-e állhatatosan addig, amíg apja nem teljesíti kérését? Így állhatunk mi is Isten elé kéréseinkkel, hiszen ő maga engedte meg nekünk, hogy így szólítsuk meg imádságunkban: „Mi Atyánk”!

Szerda

Beszédek legyen mindenkor kedves, sóval fűszerezett, hogy így mindenkinek helyesen tudjatok felelni. Kol 4,6 (Préd 5,6; Mt 7,1–5/6; Lk 18,9–17) Krisztusról bizonyosságot tévő emberek vagyunk. Megszólítanak a Krisztust keresők. Válaszaik nem lehetnek üresek, tartalmatlanok. Isten igalmáról és szeretetéről csak „sóval fűszerezetten”, a hit bizonyosságával, lényegre törően lehet és szabad szólni. Mert az evangélium örömezenet nem valami életidegen, elvont üzenet, hanem az igazság rejtőzik benne.

Csütörtök

Nagyobb örömet adsz szívembe azokénál, akiknek bőven van búzájuk és boruk. Zsolt 4,8 (Jak 1,21; Jel 3,14–22; Lk 18,18–30) Ez a világ ezer örömet kínál és ígér. Sokan vannak, akik elhagyva az igaz és maradandó értékeket, futnak a csábító csillogás és jólét felé. Szívük akkor keseredik csak meg, amikor rájönnek, hogy mindezek olyan dolgok, mint a délibáb: mielőtt elérhetnék őket, eltűnnek, elillannak. Az ebből fakadó elégedetlenség pedig a boldogtalanságot hozza el számukra. Isten gyermekei azonban azt mondják: nekem elég, ha a te szeretetedet érzem életemben. Ez megelégedettséggel tölt el, és boldogság költözik a szívembe.

Péntek

Jézus Krisztus mondja: „A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért.” Mk 2,27 (Ez 20,12; Mt 26,20–25; Kol 1,1–8) A farizeusok ebben az esetben nem Jézust, hanem a tanítványokat támadják a szombat megünneplésének a megtöréséért. Jézus erre válaszolva mondja: nem a törvény, nem a szombat a legfontosabb, hanem az ember. A szombat értelme, hogy az ember javát szolgálja. Vagyis Jézus szerint nincs kibúvó, ha a felebarátért tenni kell. Segíteni kell akkor és ott, amikor és ahol segítségre vár valaki.

Szombat

Jézus Krisztus mondja: „Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot!” Lk 12,32 (Zof 3,12; Ézs 1,18–27; Kol 1,9–14) Miénk az Isten országa – mondja Jézus. Ez ajándék, de feladatot is ró ránk. Ajándék, hiszen Isten ingyen, kegyelemből, hit által adja nekünk az ő országát. Feladat is, mert ez azért nem hullik az ölnkbe minden további nélkül. Keresnünk kell Isten országát Krisztusba vetett hitel, a felebarát iránti szeretettel.

■ KISS MIKLÓS

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 23-tól október 30-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30') 7.15 / Duna Tv Légy jó mindhalálig (magyar játékfilm, 1936) (71') 9.05 / Petőfi rádió „Mennyből az angyal...” Versek és dalok „56-ról” (45') 10.50 / mtv Evangélikus ifjúsági műsor (10') 12.05 / Duna Tv Élő egyház (30') 16.05 / mtv Exhumált versek Az 1956-os forradalom költeményeiből (40') 17.00 / Bartók rádió Perényi Miklós gondolkázik (60') 21.00 / PAX Találkozás Roger testvérel, 2. rész (49')</p>	<p>11.45 / mtv A sokszínű vallás, 12. rész (15') 13.00 / HBO Goriot apó (francia filmdráma) (99') 13.30 / Kossuth rádió Erős vár a mi Istenünk! Egyházzunk rádiós félórása interjúkkal, missziói percekkel és lelki útavalóval jelentkezik. (30') 18.05 / Bartók rádió Bach billentyűs muzsikája 21.00 / PAX Vámos Miklós Csukás Istvánnal beszélget (premier) (60') 21.35 / Kossuth rádió Értünk szél! (25') 22.00 / PAX Kerékpártúra egyháztörténeti utakon, 1. rész: Szórványszolgálat üdülővezetben (ZMC – 25')</p>	<p>13.15 / PAX Rozetta, 1. rész (ZMC – 29') 15.04 / Kossuth rádió Szóljon hozzá! Hangos recept Kell-e tartanunk a madárinfluenzától? (56') 16.05 / mtv Nagy magyar reformátorok 3/2. rész: Sztárai Mihály (15') 18.35 / PAX Az anyaméh gyümölcse jutalom, 1. rész (ZMC – 50') 20.00 / Duna Tv Csoda Krakkóban (magyar játékfilm) (95') 20.52 / Kossuth rádió Ravel: Pavane egy infánsnő halálára (8') 21.00 / PAX Tigrisszelidítő. Dr. Csernus Imre pszichiáter portréja (91')</p>	<p>12.30 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26') 15.40 / Bartók rádió Hitélet és történelem Jubileumi év az Óbuda-Újlaki templomban (20') 16.05 / mtv Nagy magyar reformátorok 3/3. rész: Méliusz Juhász Péter (15') 16.20 / mtv Evangélikus ifjúsági műsor a Deák téri gyülekezet fiataljainak közreműködésével (10') 21.00 / PAX (premier) Ötvenhat mártír (dokumentumfilm) (54') 22.00 / PAX Kerékpártúra egyháztörténeti utakon. 2. rész: Oltárképek – életképek (ZMC – 18')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>12.30 / Duna Tv Élő egyház '56 és az egyházak (ism.) (26') 12.35 / PAX Rozetta, 2. rész (ZMC – 30') 13.30 / Kossuth rádió Tamiim lesztek! A római katolikus egyház félórása (30') 21.00 / PAX Kulák-Golgota (premier) (dokumentumfilm) Kik voltak a kulákok? Emberek mesélnek életükről, megpróbáltatásaikról, az 1950-es években történt meghurcoltatásukról. (68') 22.05 / PAX Kerékpártúra egyháztörténeti utakon. 3. rész: Beszélő kövek (ZMC – 26')</p>	<p>11.40 / Bartók rádió Régi magyar muzsika (20') 13.30 / Kossuth rádió Az Úr közel! A baptista egyház félórása (30') Kb. 18.15 / Kossuth rádió Egy csepp emberség Székelyföldért Segélykoncert a székelyföldi árvízkárosult családok karácsonyáért (235') 18.40 / PAX Az anyaméh gyümölcse jutalom 2. rész (ZMC – 50') 21.00 / National Geographic Channel Élet az anyaméhben, 1–2. rész 21.45 / Spektrum A templomos lovagok, 4. rész (30') 22.00 / PAX Kerékpártúra egyháztörténeti utakon, 4. rész (ZMC – 26')</p>	<p>5.35 / mtv és m2 A Hajnali gondolatok mai adásában evangélikus lelkészt hallhatunk. 7.00 / Rádió C (FM 88,8) Az evangélikus ébresztőműsor Csapó Krisztián és Györe Balázs vezeti. (60') 10.40 / Duna Tv Mindentudás Egyeteme. John Lukács – állam, nemzet, nép (60') 12.05 / Duna Tv Isten kezében Média az egyházban, egyház a médiában (26') 12.30 / PAX Rozetta, 3. rész (ZMC – 30') 21.04 / Kossuth rádió Rádiószínház. Oszlopos Simeon. Sarkadi Imre regényének rádióváltozata (51')</p>	<p>5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30') 10.00 / Duna Tv Reformáció napi ünnepi istentisztelet. Közvetítés a Felvidékről, a csallóközi Apácaszakállas református templomból (60') 12.05 / Duna Tv Élő egyház (30') 14.00 / mtv Örömhír. Az evangélikus egyház műsora. Az adásban képes beszámolót láthatunk a százéves faszori, valamint a felújított rádió templomról. Áhítatot tart ifj. Cselovszky Ferenc lelkész. (26') 19.25 / mtv Segélykoncert a székelyföldi árvíz-károsult családok karácsonyáért (90')</p>

JÖJJÖN, AKINEK JÖNNIE KELL!

Protestáns médiaműhely

Az Evangélikus Médiaműhely és a Protestáns Újságírók Szövetségének közös szakmai programja
Balatonszárszó, 2005. november 10–13. (csütörtök estétől vasárnap délig)

A helyszínen fizetendő részvételi díj 3000 Ft.

Jelentkezni november 7-ig Boda Zsuzsa szerkesztőségi titkárnál lehet az Evangélikus Élet szerkesztőségében (1085 Budapest, Üllői út 24., tel.: 1/317-1108, illetve 20/824-5519) vagy a zsuzsa.boda@lutheran.hu e-mail címen.

Az írott és elektronikus sajtó tapasztalatcserére vágyó keresztény munkatársain túl várjuk mindazokat, akik szívesen bekapcsolódnának az egyházi médiamunkába, illetőleg azokat, akik szeretnék felfrissíteni (elmélyíteni) szakmai ismereteiket.

Evangelikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőségi titkár:** Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztők:** Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (marian.huszar@lutheran.hu). **Tervező-szerkesztő:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Főmunkatárs:** Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu)

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvÉlet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenschér Károly ifj. – Liturgikus sarok (hako@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu)

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1288; 20/824-5518, fax: 486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu)

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Máthé Sándor vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2132 Ft, fél évre 4264 Ft, egy évre 8528 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (108 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokat tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőséggel előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címre várjuk.